

Bruksela, dnia 28.9.2022 r.
COM(2022) 495 final

2022/0302 (COD)

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie odpowiedzialności za produkty wadliwe

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

{SEC(2022) 343 final} - {SWD(2022) 315 final} - {SWD(2022) 316 final} -
{SWD(2022) 317 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

1.1. Przyczyny i cele wniosku

Niniejsze uzasadnienie towarzyszy wnioskowi dotyczącemu dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za produkty wadliwe uchylającej dyrektywę 85/374/EWG¹ („dyrektywa w sprawie odpowiedzialności za produkty” lub „PLD” (ang. *Product Liability Directive*)).

Celem PLD jest stworzenie na szczeblu UE systemu odszkodowań dla osób, które doznały uszczerbku na zdrowiu lub szkody majątkowej spowodowanych produktami wadliwymi. Od czasu przyjęcia PLD w 1985 r. nastąpiły istotne zmiany w sposobie produkcji, dystrybucji i eksploatacji produktów, w tym unowocześnienie przepisów dotyczących bezpieczeństwa produktów i nadzoru rynku. Trwa transformacja ekologiczna i cyfrowa, która przynosi ogromne korzyści społeczeństwu i gospodarce Europy, czy to ze względu na wydłużenie cyklu życia materiałów i produktów, np. za sprawą regeneracji, czy też z uwagi na zwiększenie wydajności i wygody dzięki inteligentnym produktom i sztucznej inteligencji.

W wyniku ewaluacji PLD², przeprowadzonej w 2018 r. w ramach programu sprawności i wydajności regulacyjnej Komisji (REFIT), stwierdzono, że PLD jest ogólnie skutecznym i odpowiednim instrumentem. Dyrektywa miała jednak również kilka niedociągnięć:

- z prawnego punktu widzenia nie było jasne, w jaki sposób stosować definicje i pojęcia sformułowane w PLD dziesięciolecia wcześniej do produktów w nowoczesnej gospodarce cyfrowej i gospodarce o obiegu zamkniętym (np. do oprogramowania i produktów, które do funkcjonowania potrzebują oprogramowania lub usług cyfrowych, takich jak inteligentne urządzenia i pojazdy autonomiczne);
- ciężar dowodu (tj. konieczność udowodnienia, w celu uzyskania odszkodowania, że produkt jest wadliwy i że wada ta spowodowała poniesioną szkodę) stanowi dla osób poszkodowanych wyzwanie w złożonych sprawach (np. dotyczących produktów farmaceutycznych, inteligentnych produktów lub produktów opartych na sztucznej inteligencji);
- przepisy nadmiernie ograniczały możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych (np. szkody majątkowe o wartości poniżej 500 EUR po prostu nie podlegają odzyskaniu na mocy PLD).

Braki dyrektywy w dziedzinie powstających technologii cyfrowych zostały poddane dalszej analizie w białej księdze w sprawie sztucznej inteligencji (AI)³, w towarzyszącym jej sprawozdaniu w sprawie odpowiedzialności za sztuczną inteligencję, internet rzeczy

---

¹ Dyrektywa Rady 85/374/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących odpowiedzialności za produkty wadliwe (Dz.U. L 210 z 7.8.1985, s. 29).

² Ewaluacja dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za produkty, [SWD\(2018\)157](#).

³ [Komisja Europejska „Biała księga w sprawie sztucznej inteligencji. Europejskie podejście do doskonałości i zaufania”, COM\(2020\) 65 final, 2020 r.](#)

i robotykę⁴ oraz w sprawozdaniu grupy ekspertów ds. odpowiedzialności i nowych technologii⁵. Parlament Europejski podkreślił również potrzebę wprowadzenia zasad odpowiedzialności dostosowanych do świata cyfrowego, aby zapewnić wysoki poziom skutecznej ochrony konsumentów i równe warunki działania oraz pewność prawa dla wszystkich przedsiębiorstw, przy jednoczesnym unikaniu wysokich kosztów i ryzyka dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) oraz przedsiębiorstw typu start-up⁶.

Zmiana PLD ma na celu zapewnienie funkcjonowania rynku wewnętrznego, swobodnego przepływu towarów, niezakłóconej konkurencji między podmiotami rynkowymi oraz wysokiego poziomu ochrony zdrowia i własności konsumentów. Szczegółowe cele niniejszego wniosku to:

- zapewnienie, aby zasady odpowiedzialności odzwierciedlały charakter produktów i związane z nimi zagrożenia w epoce cyfrowej i gospodarce o obiegu zamkniętym;
- zapewnienie, aby w UE zawsze istniało przedsiębiorstwo mające siedzibę w UE, które może być pociągnięte do odpowiedzialności za produkty wadliwe kupowane bezpośrednio od producentów spoza UE, w świetle rosnącej tendencji konsumentów do nabywania produktów bezpośrednio z państw trzecich bez obecności producenta lub importera z siedzibą w UE;
- zmniejszenie ciężaru dowodu w skomplikowanych sprawach i złagodzenie ograniczeń w składaniu roszczeń, przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwej równowagi między uzasadnionymi interesami producentów, osób poszkodowanych i ogólnie konsumentów oraz
- zapewnienie pewności prawa za sprawą lepszego dostosowania dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za produkty do nowych ram legislacyjnych ustanowionych decyzją 768/2008/WE⁷ oraz przepisów dotyczących bezpieczeństwa produktów, a także za sprawą kodyfikacji orzecznictwa dotyczącego PLD.

1.2. Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki

W każdym państwie członkowskim istnieją krajowe systemy odpowiedzialności, które dopuszczają roszczenia o odszkodowanie w większej liczbie sytuacji niż przewidziano w PLD: roszczeń można dochodzić przeciwko szerszej grupie osób odpowiedzialnych i w odniesieniu do szerszego zakresu szkód. Roszczenia te obejmują zarówno usługi, jak i produkty, a w systemach często przewidziano więcej czasu na wniesienie ich. Osoby poszkodowane muszą jednak udowodnić winę sprawcy⁸, co nie jest wymagane na mocy PLD.

---

⁴ [Komisja Europejska, „Sprawozdanie na temat wpływu sztucznej inteligencji, internetu rzeczy i robotyki na bezpieczeństwo i odpowiedzialność”, COM\(2020\) 64 final, 2020 r.](#)

⁵ [Grupa ekspertów ds. odpowiedzialności i nowych technologii \(2019\), „Sprawozdanie na temat odpowiedzialności w zakresie sztucznej inteligencji i innych powstających technologii cyfrowych”.](#)

⁶ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 października 2020 r. z zaleceniami dla Komisji w sprawie systemu odpowiedzialności cywilnej za sztuczną inteligencję (2020/2014(INL)).

⁷ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 768/2008/WE z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie wspólnych ram dotyczących wprowadzania produktów do obrotu, uchylająca decyzję Rady 93/465/EWG (Dz.U. L 218 z 13.8.2008, s. 82).

⁸ W zależności od okoliczności osobom poszkodowanym może również przysługiwać roszczenie z tytułu odpowiedzialności na zasadzie ryzyka na szczeblu krajowym, w przypadku którego nie muszą

PLD, jako system odpowiedzialności na zasadzie ryzyka, nie ma wpływu na te prawa, w związku z czym dyrektywa ta jest spójna z szerszymi systemami krajowymi. Ponadto na szczeblu UE istnieje kilka uzupełniających się instrumentów dotyczących odpowiedzialności, które opisano poniżej.

- W akcie o sprzedaży towarów⁹ oraz dyrektywie w sprawie treści i usług cyfrowych¹⁰ przyznano konsumentom prawo do środka ochrony prawnej, tj. wymiany, naprawy lub zwrotu ceny, w przypadku gdy towary, w tym treści cyfrowe lub usługa cyfrowa, są niezgodne z umową lub nie działają prawidłowo. Przepisy te dotyczą **odpowiedzialności umownej**, podczas gdy PLD odnosi się do odpowiedzialności pozaumownej producentów za szkody spowodowane brakiem bezpieczeństwa.
- Ogólne rozporządzenie o ochronie danych (RODO)¹¹ dotyczy **odpowiedzialności podmiotów przetwarzających dane i administratorów danych** za szkodę majątkową lub niemajątkową spowodowaną przetwarzaniem danych, które narusza RODO, podczas gdy we wniosku dotyczącym PLD przewidziano odszkodowanie wyłącznie za straty materialne wynikające ze śmierci, uszkodzenia ciała, szkody majątkowej lub uszkodzenia danych.
- **Dyrektywa w sprawie odpowiedzialności za środowisko**¹² określa ramy zapobiegania i zaradzenia szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu. Dotyczy ona szkód dla środowiska, takich jak szkody wyrządzone gatunkom chronionym i siedliskom przyrodniczym, w odróżnieniu od szkód wyrządzonych mieniu prywatnemu, które są objęte PLD.

Unijne przepisy dotyczące bezpieczeństwa produktów mają na celu zapewnienie, aby na rynek wewnętrzny wprowadzane były wyłącznie produkty bezpieczne. Jeżeli produkty są objęte przepisami sektorowymi (np. dotyczącymi maszyn, produktów farmaceutycznych, zabawek, urządzeń radiowych), muszą spełniać określone w tych przepisach zasadnicze wymogi w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa. W przeciwnym przypadku wchodzi one w zakres dyrektywy w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów¹³ i muszą być bezpieczne¹⁴. Przepisy dotyczące bezpieczeństwa są egzekwowane przy użyciu przepisów dotyczących nadzoru rynku¹⁵, które zapewniają ochronę konsumentów dzięki powstrzymaniu obrotu produktami niezgodnymi z wymogami lub dzięki zapewnieniu ich zgodności z wymogami. Prawodawstwo dotyczące bezpieczeństwa produktów nie zawiera

---

udowodnić winy, co obejmuje na przykład roszczenia przeciwko właścicielom pojazdów w większości państw członkowskich.

⁹ Dyrektywa (UE) 2019/771 w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów.

¹⁰ Dyrektywa (UE) 2019/770 w sprawie niektórych aspektów umów o dostarczanie treści cyfrowych i usług cyfrowych.

¹¹ Rozporządzenie (UE) 2016/679 w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych (RODO).

¹² Dyrektywa 2004/35/WE w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzenia szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu.

¹³ Dyrektywa 2001/95/WE (GPSD).

¹⁴ Oprócz prawodawstwa sektorowego i dyrektywy w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów istnieją również przepisy horyzontalne dotyczące bezpieczeństwa produktów odnoszące się do konkretnych technologii, w szczególności projekt aktu w sprawie sztucznej inteligencji.

¹⁵ Ustanowionych w rozporządzeniu (UE) 2019/1020 w sprawie nadzoru rynku.

szczegółowych przepisów z zakresu odpowiedzialności przedsiębiorstw, ale odnosi się do faktu, że w przypadku szkody spowodowanej przez produkt wadliwy zastosowanie ma PLD. Bezpieczeństwo produktów i odpowiedzialność za produkt są zatem wzajemnie uzupełniającymi się mechanizmami służącymi osiągnięciu funkcjonującego jednolitego rynku towarów, który zapewnia wysoki poziom bezpieczeństwa. Obecnie trwają negocjacje nad kilkoma wnioskami ustawodawczymi w dziedzinie bezpieczeństwa produktów:

- Projekt **aktu w sprawie sztucznej inteligencji**¹⁶ ma na celu zapewnienie zgodności systemów sztucznej inteligencji wysokiego ryzyka z wymogami w zakresie bezpieczeństwa i praw podstawowych (np. w zakresie zarządzania danymi, przejrzystości, nadzoru ze strony człowieka). Wniosek w sprawie PLD zapewni, aby w przypadku gdy systemy sztucznej inteligencji są wadliwe i powodują szkody fizyczne, szkody majątkowe lub utratę danych, można dochodzić odszkodowania od dostawcy systemu sztucznej inteligencji lub od dowolnego producenta, który włączy system sztucznej inteligencji do innego produktu.
- Proponowane **rozporządzenie w sprawie produktów maszynowych**¹⁷ i proponowane **rozporządzenie w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów**¹⁸, które zmieniają istniejącą dyrektywę w sprawie maszyn i dyrektywę w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów, mają na celu przeciwdziałanie – w dziedzinach, których dotyczą – zagrożeniom związanym z cyfryzacją w obszarze bezpieczeństwa produktów, jednak nie uwzględnia się w nich kwestii odpowiedzialności. We wniosku dotyczącym rozporządzenia w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów nałożono na tych dostawców usług pośrednictwa internetowego dodatkowe obowiązki w zakresie zwalczania sprzedaży przez internet produktów niebezpiecznych. W niedawno przyjętym **akcie o usługach cyfrowych**¹⁹ określono przepisy horyzontalne dotyczące dostawców usług pośrednictwa internetowego, w tym internetowych platform handlowych. Jeżeli platformy internetowe produkują, przywożą lub dystrybuują produkty wadliwe, mogą być pociągnięte do odpowiedzialności na takich samych warunkach jak takie podmioty gospodarcze. Jeżeli platformy internetowe odgrywają jedynie rolę pośrednika w sprzedaży produktów między przedsiębiorcami a konsumentami, są objęte warunkowym wyłączeniem odpowiedzialności na mocy aktu o usługach cyfrowych. Żaden z tych środków nie dotyczy odpowiedzialności za produkty wadliwe. Akt o usługach cyfrowych określa, pod jakimi warunkami platformy działające jako pośrednik mogą być zwolnione z odpowiedzialności.

W dziedzinie cyberbezpieczeństwa akt o cyberbezpieczeństwie²⁰ i akt delegowany²¹ na podstawie dyrektywy w sprawie urządzeń radiowych²² mają na celu ograniczenie ryzyka

¹⁶ Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego zharmonizowane przepisy dotyczące sztucznej inteligencji (akt w sprawie sztucznej inteligencji), COM(2021) 206 final.

¹⁷ COM(2021) 202 final.

¹⁸ COM(2021) 346 final, które zastąpi dyrektywę w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów i dyrektywę Rady 87/357/EWG.

¹⁹ Rozporządzenie (UE) .../... Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych (akt o usługach cyfrowych) i zmieniające dyrektywę 2000/31/WE, COM(2020) 825 final.

²⁰ Rozporządzenie (UE) 2019/881 w sprawie ENISA (Agencji Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa) oraz certyfikacji cyberbezpieczeństwa w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 526/2013 (akt o cyberbezpieczeństwie) (Tekst mający znaczenie dla EOG), Dz.U. L 151 z 7.6.2019 r., s. 15.

w cyberprzestrzeni, ale nie regulują odpowiedzialności producentów. Niedawny wniosek odnoszący się do **akt dotyczącego cyberodporności**²³ opiera się na istniejących przepisach i ma zachęcić producentów i twórców oprogramowania do ograniczania ryzyka w cyberprzestrzeni, ale nie dotyczy kwestii odpowiedzialności.

Jeżeli chodzi o gospodarkę o obiegu zamkniętym, w planie działania dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym z 2020 r.²⁴ zapowiedziano politykę zrównoważonych produktów w celu zapewnienia wysokiej jakości, funkcjonalnych i bezpiecznych produktów przeznaczonych do ponownego użycia, naprawy, regeneracji i wysokiej jakości recyklingu. W planie działania nie przewidziano środków dotyczących odpowiedzialności za produkty wadliwe.

Projekt dyrektywy w sprawie dostosowania przepisów dotyczących pozaumownej **odpowiedzialności cywilnej na zasadzie winy do sztucznej inteligencji**, przyjęty w pakiecie z niniejszym wnioskiem, ma na celu ułatwienie dostępu do informacji i zmniejszenie ciężaru dowodu w przypadku roszczeń odszkodowawczych wnoszonych w ramach krajowych systemów odpowiedzialności na zasadzie winy w przypadkach, gdy szkody są spowodowane przez niektóre systemy sztucznej inteligencji. Nie pokrywa się to z roszczeniami wnoszonymi na podstawie PLD.

1.3. Spójność z innymi politykami Unii

Niniejszy wniosek jest zgodny z priorytetami Komisji dotyczącymi stworzenia Europy na miarę ery cyfrowej i zbudowania gospodarki gotowej na przyszłość, która będzie przynosić korzyści obywatelom²⁵.

Aby zminimalizować ryzyko związane z **technologiami cyfrowymi** i poprawić bezpieczeństwo produktów, UE aktualizuje przepisy dotyczące maszyn, urządzeń radiowych i ogólnego bezpieczeństwa produktów, a także ustanawia nowe przepisy dotyczące bezpiecznych i wiarygodnych systemów sztucznej inteligencji²⁶. Niniejszy wniosek uzupełnia ten proces aktualizacji oparty na zasadzie domyślnej cyfrowości, gwarantując, że gdy produkty wyrządzają szkodę, osoby poszkodowane będą mogły mieć pewność, że ich prawo do odszkodowania będzie respektowane, a przedsiębiorstwa będą miały pewność prawa co do ryzyka dotyczącego odpowiedzialności, na jakie narażone są przy prowadzeniu działalności gospodarczej. Łącznie te działania aktualizacyjne powinny zapewnić Europie lepsze możliwości realizacji transformacji cyfrowej przynoszącej korzyści obywatelom. Działania te powinny przyczynić się do stworzenia sprawiedliwej i konkurencyjnej gospodarki oraz

---

²¹ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2022/30 z dnia 29 października 2021 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/53/UE w odniesieniu do stosowania zasadniczych wymagań, o których mowa w art. 3 ust. 3 lit. d), e) i f) tej dyrektywy.

²² Dyrektywa 2014/53/UE w sprawie urządzeń radiowych, art. 3 ust. 3 lit. e) i art. 3 ust. 3 lit. f).

²³ Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie horyzontalnych wymogów w zakresie cyberbezpieczeństwa dla produktów z elementami cyfrowymi oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) 2019/1020, COM(2022) 454 final.

²⁴ [Plan działania dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym](#), marzec 2020 r.

²⁵ COM(2020) 67 final.

²⁶ Więcej szczegółowych informacji zawiera sekcja 1.2.

sprawnie funkcjonującego jednolitego rynku. Przedsiębiorstwa każdej wielkości i w każdym sektorze powinny być w stanie konkurować na równych warunkach oraz rozwijać, wprowadzać do obrotu i wykorzystywać technologie, produkty i usługi cyfrowe w skali, która zwiększa ich produktywność i konkurencyjność na świecie.

W szczególności w odniesieniu do sztucznej inteligencji w niniejszym wniosku potwierdzono, że systemy sztucznej inteligencji i towary oparte na sztucznej inteligencji są „produktami” i w związku z tym wchodzą w zakres stosowania PLD, co oznacza, że odszkodowanie jest dostępne, jeżeli wadliwa sztuczna AI powoduje szkodę, przy czym osoba poszkodowana nie musi udowodnić winy producenta, tak jak w przypadku każdego innego produktu. Po drugie, z wniosku jasno wynika, że nie tylko producenci sprzętu, ale także dostawcy oprogramowania i dostawcy usług cyfrowych, którzy mają wpływ na sposób działania produktu (np. usługa nawigacji w pojeździe autonomicznym), mogą zostać pociągnięci do odpowiedzialności. Po trzecie, wniosek gwarantuje, że producentów można pociągnąć do odpowiedzialności za zmiany, które wprowadzają do produktów już wprowadzonych do obrotu, w tym kiedy zmiany te są spowodowane aktualizacjami oprogramowania lub uczeniem maszynowym. Po czwarte, zmieniona PLD zmniejsza ciężar dowodu w złożonych sprawach, które mogą obejmować niektóre przypadki związane z systemami sztucznej inteligencji, oraz gdy produkty nie spełniają wymogów bezpieczeństwa. Komisja odpowiada w ten sposób w dużej mierze na wezwania Parlamentu Europejskiego²⁷ o dostosowanie zasad dotyczących odpowiedzialności do sztucznej inteligencji. W charakterze uzupełnienia tych zmian równoległy wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za sztuczną inteligencję na zasadzie winy ma na celu zapewnienie, aby w przypadku, gdy w celu uzyskania odszkodowania na mocy prawa krajowego osoba poszkodowana musi udowodnić, że system sztucznej inteligencji spowodował szkodę, można było zmniejszyć ciężar dowodu, jeżeli spełnione są określone warunki.

W przypadku **gospodarki o obiegu zamkniętym** modele biznesowe, w ramach których produkty są modyfikowane lub modernizowane, są coraz powszechniejsze i mają coraz większe znaczenie z punktu widzenia działań podejmowanych przez UE na rzecz osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju i celów w zakresie ograniczenia ilości odpadów zgodnie z Europejskim Zielonym Ładem i Europejskim prawem o klimacie²⁸. Niniejszy wniosek ma na celu zintensyfikowanie działań takich jak inicjatywa dotycząca zrównoważonych produktów²⁹ w drodze zapewnienia konsumentom prawa do zadośćuczynienia za szkody spowodowane wadliwymi zmodyfikowanymi produktami, które to prawo będzie równie jasne jak w przypadku produktów całkowicie nowych, oraz za sprawą zagwarantowania jasności prawa, której potrzebuje przemysł, by uwzględnić modele biznesowe oparte na obiegu zamkniętym.

---

²⁷ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 października 2020 r. z zaleceniami dla Komisji w sprawie systemu odpowiedzialności cywilnej za sztuczną inteligencję (2020/2014(INL)).

²⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1).

²⁹ [Inicjatywa dotycząca zrównoważonych produktów \(europa.eu\)](https://europa.eu).

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

• Podstawa prawna

Podstawą niniejszego wniosku, podobnie jak dyrektywy 85/374/EWG, jest art. 114 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (dawny art. 95 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, dawny art. 100 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Gospodarczą). Jego celem jest bowiem harmonizacja przepisów krajowych służąca wspieraniu swobodnego przepływu towarów, a tym samym stworzenie równych warunków działania dla przedsiębiorstw na rynku wewnętrznym oraz zapewnienie ochrony konsumentów.

• Pomocniczość

W wyniku ewaluacji stwierdzono, że wartość dodana wynikająca z wprowadzenia unijnych przepisów dotyczących odpowiedzialności za produkt, które mają uzupełniać unijne przepisy dotyczące bezpieczeństwa produktów, jest niekwestionowana³⁰. Przepisy dotyczące odszkodowania dla osób, które poniosły szkodę spowodowaną produktami wadliwymi, wzmacniają bowiem unijne przepisy dotyczące bezpieczeństwa produktów. Oba zestawy przepisów służą realizacji tego samego celu politycznego, jakim jest funkcjonowanie wewnętrznego rynku towarów, który zapewnia wysoki poziom ochrony konsumentów, a oba te akty wymagają ponadto aktualizacji.

Niniejszy wniosek zapewni pewność prawa w odniesieniu do: (i) rodzajów produktów, przedsiębiorstw i szkód wchodzących w zakres stosowania PLD oraz (ii) odpowiedniej równowagi interesów między producentami a konsumentami w całej UE. Bez jednolitego zbioru przepisów dotyczących odszkodowań dla osób, które poniosły szkodę spowodowaną produktami wadliwymi, producenci mieliby do czynienia z 27 różnymi zestawami przepisów. Doprowadziłoby to do różnych poziomów ochrony konsumentów i zakłóciłoby konkurencję między przedsiębiorstwami z różnych państw członkowskich.

• Proporcjonalność

Niniejszy wniosek zapewnia starannie wypracowaną równowagę między interesami przemysłu i konsumentów, jak wyjaśniono w sekcji 8 oceny skutków. Wniosek zapewnia pewność prawa co do tego, jakie produkty i przedsiębiorstwa są objęte odpowiedzialnością na zasadzie ryzyka. Zachęci on również wszystkie przedsiębiorstwa, w tym producentów spoza UE, do wprowadzania na rynek UE wyłącznie bezpiecznych produktów, aby uniknąć ponoszenia odpowiedzialności. To z kolei przełoży się na większe bezpieczeństwo produktów.

Wniosek zapewni również obywatelom taką samą ochronę, niezależnie od tego, czy produkt wadliwy, który wyrządza im szkodę, jest produktem materialnym, czy cyfrowym. Dzięki rozszerzeniu zakresu unijnego systemu odpowiedzialności za produkt, aby wyraźnie objąć nim dostawców oprogramowania, przedsiębiorstwa dokonujące znaczących modyfikacji produktów, upoważnionych przedstawicieli i dostawców usług realizacji zamówień, osoby poszkodowane będą miały większe szanse na uzyskanie odszkodowania za poniesione

³⁰ Ewaluacja dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za produkty, [SWD\(2018\)157](#), s. 60.

szkody, a przedsiębiorstwom zapewnione zostaną równe warunki działania. We wniosku uznaje się znaczenie danych w epoce cyfrowej – przewidziano w nim pokrycie strat materialnych spowodowanych utratą, zniszczeniem lub uszkodzeniem danych. Wniosek nie wykracza jednak poza to, co jest konieczne, a zatem nie odnosi się do innych rodzajów szkód, takich jak te związane z prywatnością lub dyskryminacją, które mogą być lepiej uregulowane w innych przepisach.

Wniosek zapewni również większą pewność prawa i bardziej wyrównany poziom ochrony konsumentów w całej UE. W skomplikowanych sprawach ciężar dowodu będzie rozłożony bardziej sprawiedliwie między osobami poszkodowanymi a producentami, co zwiększy szanse na skuteczne wyegzekwowanie roszczenia odszkodowawczego. Nie dojdzie jednak do przeniesienia ciężaru dowodu, ponieważ naraziłoby to producentów na znacznie wyższe ryzyko poniesienia odpowiedzialności i mogłoby powstrzymać innowacje, prowadząc również do potencjalnie wyższych cen produktów i ograniczenia dostępu do produktów innowacyjnych.

- **Wybór instrumentu**

Wniosek ma formę dyrektywy, która daje państwom członkowskim elastyczność w zakresie płynnego włączenia jej przepisów do systemów krajowych. Jest to ważne, biorąc pod uwagę, że przepisy w nim przewidziane ściśle współgrają z krajowymi kodeksami cywilnymi i są silnie powiązane z krajowymi systemami prawnymi. Niniejszy wniosek ma na celu całkowite zastąpienie dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za produkty. Zmianę PLD w drodze przekształcenia lub aktu zmieniającego uznano za niewłaściwą w świetle potrzeby wprowadzenia zmian w prawie każdym artykule.

3. WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny *ex post*/oceny adekwatności obowiązującego prawodawstwa**

W wyniku ewaluacji PLD³¹, przeprowadzonej w 2018 r. stwierdzono, że PLD jest ogólnie skutecznym i odpowiednim instrumentem, niemniej ma pewne braki (zob. sekcja 1.1).

Ustalenia te uwzględniono podczas przygotowywania oceny skutków towarzyszącej niniejszemu wnioskowi.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Przygotowując niniejszy wniosek, Komisja przeprowadziła konsultacje z szerokim gronem zainteresowanych stron, w tym z unijnymi i krajowymi organizacjami konsumenckimi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, stowarzyszeniami branżowymi, przedsiębiorstwami, stowarzyszeniami ubezpieczycieli, kancelariami prawnymi, ekspertami akademickimi, obywatelami i organami krajowymi. Działania konsultacyjne obejmowały

---

³¹ Ewaluacja dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za produkty, [SWD\(2018\)157](#).

wstępną ocenę skutków³², 12-tygodniowe specjalne konsultacje publiczne, w ramach których otrzymano 291 odpowiedzi, warsztaty dla zainteresowanych stron, warsztaty z udziałem państw członkowskich, a także ukierunkowane konsultacje i wywiady z zainteresowanymi stronami przeprowadzone przez niezależnego konsultanta.

Poniżej przedstawiono podsumowanie uwag zainteresowanych stron na temat każdego celu szczegółowego rewizji PLD.

- **Cel polegający na zapewnieniu, aby zasady odpowiedzialności odzwierciedlały charakter produktów i związane z nimi zagrożenia w epoce cyfrowej i gospodarce o obiegu zamkniętym**
  - Większość zainteresowanych stron opowiedziała się za doprecyzowaniem, że oprogramowanie jest produktem wchodzącym w zakres PLD. Większość zainteresowanych stron z branży zasugerowała jednak doprecyzowanie tej kwestii za pomocą niewiążących wytycznych, a nie rewizji przepisów PLD. Wśród wszystkich grup zainteresowanych stron panowała powszechna zgoda co do tego, że produkt można uznać za wadliwy ze względu na luki w cyberbezpieczeństwie. 70 % respondentów uczestniczących w konsultacjach publicznych opowiedziało się za możliwością pociągnięcia producentów do odpowiedzialności za niedostarczenie aktualizacji zabezpieczeń oprogramowania niezbędnych do wyeliminowania takich luk w zabezpieczeniach.
  - Zainteresowane strony z branży sprzeciwiły się włączeniu do PLD odpowiedzialności na zasadzie ryzyka za naruszenia ochrony danych, częściowo dlatego, że takie naruszenia podlegają już odszkodowaniu na mocy innych przepisów, takich jak RODO. Organizacje konsumenckie, organy publiczne i organizacje pozarządowe opowiadały się jednak w większym stopniu za uwzględnieniem tej kwestii.
  - Wszystkie grupy zainteresowanych stron wyraziły szerokie poparcie dla możliwości pociągania do odpowiedzialności podmiotów gospodarczych, które dokonują znaczących modyfikacji produktów, w przypadku gdy te zmodyfikowane produkty są wadliwe i powodują szkody.
- **Cel polegający na zapewnieniu, by zawsze istniała osoba odpowiedzialna z siedzibą w UE w odniesieniu do produktów wadliwych kupowanych od producentów spoza UE**

W ramach konsultacji publicznych 64 % wszystkich respondentów zgodziło się lub zdecydowanie zgodziło się, że PLD musi zapewniać ochronę konsumentów, jeżeli produkty wadliwe zakupione bezpośrednio w państwach trzecich powodują szkody, a brak jest producenta i importera z siedzibą w UE. Opinie różniły się co do tego, czy powinno być możliwe pociągnięcie do odpowiedzialności upoważnionego przedstawiciela producenta spoza UE, dostawcy usług realizacji zamówień, czy internetowej platformy handlowej.

---

³² [Odpowiedzialność cywilna – dostosowanie przepisów dotyczących odpowiedzialności do ery cyfrowej i sztucznej inteligencji \(europa.eu\).](#)

- **Cel polegający na zmniejszeniu ciężaru dowodu w skomplikowanych sprawach i złagodzenie ograniczeń w składaniu roszczeń, przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwej równowagi między producentami i konsumentami**

- W ramach konsultacjach publicznych 77 % respondentów uznało, że produkty skomplikowane pod względem technicznym powodują trudności w odniesieniu do ciężaru dowodu spoczywającego na osobie poszkodowanej. Odsetek ten był znacznie wyższy wśród organizacji konsumenckich, organizacji pozarządowych i obywateli (95 %) niż wśród organizacji przedsiębiorstw i organizacji branżowych (38 %). Zainteresowane strony z branży były bardziej otwarte na obowiązki w zakresie ujawniania informacji i zmniejszania ciężaru dowodu w skomplikowanych sprawach niż na przeniesienie ciężaru dowodu, które uznały za wariant radykalny, szkodliwy dla innowacji. Większość zainteresowanych stron z organizacji branżowych, organizacji konsumenckich i ekspertów w zakresie prawa zdecydowanie opowiedziało się za utrzymaniem w PLD podejścia neutralnego pod względem technologicznym. Większość zainteresowanych stron sprzeciwiła się usunięciu linii obrony z tytułu ryzyka związanego z rozwojem.
- Organizacje konsumenckie, organizacje pozarządowe i obywatele opowiadali się za zniesieniem zasady, która uniemożliwia odszkodowanie za szkody majątkowe o wartości poniżej 500 EUR, i poparli przedłużenie 10-letniego okresu, w którym producenci ponoszą odpowiedzialność za produkt wadliwy po wprowadzeniu go do obrotu. Zainteresowane strony z branży opowiedziały się za utrzymaniem ograniczeń na niezmiennym poziomie.

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

Przy przygotowywaniu wniosku wykorzystano w szczególności dwa niezależne badania: jedno przeprowadzone w ramach ewaluacji³³, a drugie w ramach oceny skutków³⁴. Komisja zebrała również porady ekspertów ze środowisk akademickich, grup konsumenckich, od przedstawicieli przemysłu i organów krajowych za pośrednictwem grupy ekspertów ds. odpowiedzialności i nowych technologii na lata 2018–2020.

Podstawą analizy prawnej jest bogaty zbiór orzecznictwa wydanego od 1985 r., w szczególności przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE), oraz liczne publikacje³⁵.

- **Ocena skutków**

Niniejszy wniosek jest poparty oceną skutków (SWD[xxxx]), przygotowaną zgodnie z wytycznymi Komisji dotyczącymi lepszego stanowienia prawa. Sprawozdanie z oceny skutków zostało poddane przeglądowi przez Radę ds. Kontroli Regulacyjnej, która wydała pozytywną opinię. Sprawozdanie z oceny skutków zostało zmienione w celu uwzględnienia uwag Rady, w szczególności w drodze lepszego wyjaśnienia: zakresu stwierdzonych

---

³³ EY, Technopolis, VVA (2018), [Badanie](#) towarzyszące ewaluacji dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za produkty.

³⁴ CSES with Wavestone, CSIL (2022), Badanie w ramach oceny skutków rewizji dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za produkty.

³⁵ Zob. piśmiennictwo w załączniku 6 do CSES with Wavestone, CSIL (2022), Badanie w ramach oceny skutków rewizji dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za produkty.

problemów, wpływu przepisów dotyczących bezpieczeństwa produktów na szkody związane z produktami, podstawowych szacunków dotyczących spraw, skutków wariantu preferowanego przez grupę zainteresowanych stron oraz znaczenia inicjatywy dla MŚP.

Oprócz scenariusza odniesienia zakładającego niepodejmowanie działań, w ocenie skutków określono trzy warianty rozwiązania pierwszego problemu związanego z epoką cyfrową i gospodarką o obiegu zamkniętym oraz dwa warianty rozwiązania drugiego problemu dotyczącego przeszkód w dochodzeniu odszkodowania i wnoszeniu roszczeń o odszkodowanie.

- **Wariant 1a** zapewniłby, aby producenci produktów, do których funkcjonowania niezbędne jest oprogramowanie lub usługi cyfrowe, ponosiliby odpowiedzialność na mocy dyrektywy. Podobnie jak w przypadku materialnych części składowych dostawcy tych niematerialnych cyfrowych części składowych ponosiliby odpowiedzialność solidarnie z producentem. W ramach tego wariantu odpowiedzialności na mocy PLD nie ponosiliby jednak producenci samodzielnego oprogramowania.
- **Wariant 1b** opierałby się na wariancie 1a, a ponadto obejmowałby całe odpowiednie oprogramowanie jako samodzielny produkt, w tym oprogramowanie pochodzące od osób trzecich dodane do produktu lub samodzielne, które samo w sobie może spowodować szkodę (takie jak aplikacja na smartfony do obsługi wyrobu medycznego). Przedsiębiorstwa, które znacząco modyfikują produkt i wprowadzają go z powrotem do obrotu, również ponosiłyby odpowiedzialność na mocy dyrektywy. W ramach tego wariantu możliwe byłoby również pociągnięcie do odpowiedzialności upoważnionego przedstawiciela producenta spoza UE lub dostawcy usług realizacji zamówień, jeżeli żaden importer nie jest obecny w UE.
- **Wariant 1c** obejmowałby środki przewidziane w wariancie 1b, a ponadto wszelkie oprogramowanie mające wpływ na prawa podstawowe. Szkody wynikające z naruszeń praw podstawowych, takich jak naruszenia ochrony danych, naruszenia prywatności lub dyskryminacja (spowodowane np. oprogramowaniem rekrutacyjnym opartym na sztucznej inteligencji), podlegałyby zadośćuczynieniu.
- **Wariant 2a** zmniejszyłby ciężar dowodu spoczywający na konsumentach dzięki harmonizacji: (i) przepisów dotyczących sytuacji, w których producenci są zobowiązani do ujawnienia na drodze sądowej niezbędnych informacji technicznych osobie poszkodowanej oraz (ii) przesłanek pozwalających sądom krajowym domniemywać, że produkt rzeczywiście był wadliwy lub że wada rzeczywiście spowodowała szkodę, zwłaszcza w złożonych sprawach, w których udowodnienie odpowiedzialności jest bardzo trudne. Wariant 2a zmniejszyłby ograniczenia w dochodzeniu roszczeń (dzięki zniesieniu progu szkody majątkowej i wydłużeniu okresu odpowiedzialności).
- W ramach **wariantu 2b** przewidziano przeniesienie ciężaru dowodu, a zatem – w przypadku spowodowania szkody przez produkt – to producent musiałby udowodnić, że produkt nie jest wadliwy i nie spowodował szkody. Linia obrony z tytułu ryzyka związanego z rozwojem, w myśl której zwalnia się producentów z odpowiedzialności w przypadku, gdy wadliwość produktu była niemożliwa do wykrycia zgodnie ze stanem wiedzy naukowej i technicznej, zostałyby zniesiona. W ramach wariantu 2b ograniczenia w dochodzeniu roszczeń zostałyby zmniejszone w jeszcze większym stopniu (progi szkody i okres odpowiedzialności).

W ocenie skutków jako preferowane rozwiązanie wskazano kombinację wariantów 1b i 2a.

Wariant 1b zagwarantuje pewność prawa co do tego, jakie produkty i producenci są objęci odpowiedzialnością na zasadzie ryzyka, i zachęci wszystkich producentów, w tym producentów spoza UE, do wprowadzania na rynek UE wyłącznie bezpiecznych produktów, aby uniknąć ponoszenia odpowiedzialności. Zwiększy to bezpieczeństwo produktów i będzie miało pozytywne skutki gospodarcze i społeczne. Ponadto wariant ten zapewni również konsumentom taką samą ochronę w przypadku szkody spowodowanej produktami wadliwymi, niezależnie od tego, czy wada dotyczyła cyfrowych czy materialnych części składowych produktu, oraz w przypadku szkody spowodowanej wadliwym samodzielnym oprogramowaniem. Dzięki wyraźnemu objęciu zakresem dyrektywy dostawców oprogramowania, upoważnionych przedstawicieli i dostawców usług realizacji zamówień, osoby poszkodowane będą miały większe szanse na uzyskanie odszkodowania, ponieważ nie będą musiały udowadniać winy producenta (ze względu na zasadę „odpowiedzialności na zasadzie ryzyka” zawartą w dyrektywie). Jaśniejsze przepisy dotyczące odpowiedzialności w odniesieniu do modeli biznesowych o obiegu zamkniętym zapewnią pewność prawa, a tym samym przyczynią się do propagowania takich modeli biznesowych, co przełoży się na pozytywny wpływ na środowisko. Ogólnie rzecz biorąc, przy wariacie 1b oczekuje się, że roczna rekompensata dla osób poszkodowanych wzrośnie o 0,15–22,13 mln EUR w porównaniu ze scenariuszem odniesienia. Przełożyłoby się to na niewielki wzrost rocznych składek ubezpieczeniowych dla producentów, szacowany na 4,35–8,69 mln EUR w porównaniu ze scenariuszem odniesienia.

Wariant 2a zapewni większą pewność prawa i bardziej wyrównany poziom ochrony konsumentów w całej UE, a zatem będzie miał pozytywne skutki gospodarcze i społeczne. W skomplikowanych sprawach ciężar dowodu będzie rozłożony bardziej sprawiedliwie między osobami poszkodowanymi a producentami. Zwiększy to szanse na skuteczne wyegzekwowanie w takich przypadkach roszczenia odszkodowawczego. Nieproporcjonalne przeszkody w składaniu roszczeń ulegną zmniejszeniu. Ogólnie rzecz biorąc, przy wariacie 2a oczekuje się, że roczna rekompensata dla osób poszkodowanych wzrośnie o 0,20–43,54 mln EUR w porównaniu ze scenariuszem odniesienia. Przełożyłoby się to na niewielki wzrost rocznych składek ubezpieczeniowych dla producentów, szacowany na 14,35–28,71 mln EUR w porównaniu ze scenariuszem odniesienia.

Wariant preferowany przyczyni się do realizacji celów zrównoważonego rozwoju ONZ, w szczególności celu zrównoważonego rozwoju nr 3 (Dobre zdrowie i jakość życia), ze względu na jego pozytywne skutki społeczne dla zdrowia i jakości życia osób poszkodowanych, celu zrównoważonego rozwoju nr 9 (Innowacyjność), dzięki zapewnieniu przedsiębiorstwom pewności prawa w zakresie innowacji, i celu nr 12 (Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja), dzięki poprawie bezpieczeństwa produktów w przypadku wprowadzenia znaczących modyfikacji.

- **Sprawność regulacyjna i uproszczenie**

W wyniku ewaluacji PLD stwierdzono, że obecne obciążenie administracyjne jest bardzo niskie i nie ma potrzeby wprowadzenia uproszczeń. Dostosowanie zasad dotyczących

odpowiedzialności do ery cyfrowej i gospodarki o obiegu zamkniętym nie spowoduje nowych kosztów administracyjnych dla przedsiębiorstw ani konsumentów.

Wniosek ma na celu osiągnięcie sprawiedliwej równowagi interesów między przemysłem a konsumentami, w szczególności ze względu na unikanie środków, które mogłyby utrudnić MŚP wprowadzanie innowacji lub stworzyć dodatkowe, trudniejsze do pokrycia przez MŚP koszty. We wniosku nie przewidziano zwolnienia dla mikroprzedsiębiorstw ani nie przewiduje się szczególnych środków łagodzących dla MŚP, ponieważ odpowiednia rekompensata dla osób poszkodowanych z powodu produktów wadliwych nie może być uzależniona od wielkości przedsiębiorstwa ponoszącego odpowiedzialność. Gdyby przedsiębiorstwa sprzedające podobne produkty podlegały różnym zasadom odpowiedzialności, zakłóciłoby to konkurencję na rynku.

- **Prawa podstawowe**

Zmniejszenie ograniczeń w składaniu roszczeń i zmniejszenie ciężaru dowodu w złożonych sprawach umocniłyby prawo do skutecznego środka odwoławczego, które jest prawem gwarantowanym na mocy art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

4. WPLYW NA BUDŻET

Wniosek nie ma wpływu finansowego na budżet UE.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

Państwa członkowskie muszą dokonać transpozycji dyrektywy w ciągu 12 miesięcy po jej wejściu w życie i powiadomić Komisję o krajowych środkach wykonawczych. Komisja jest gotowa udzielić państwom członkowskim wsparcia technicznego na potrzeby wdrażania dyrektywy.

Komisja dokona przeglądu stosowania i transpozycji dyrektywy 6 lat po jej wejściu w życie i zaproponuje, w stosownych przypadkach, zmiany legislacyjne.

- **Dokumenty wyjaśniające**

Proponowana dyrektywa harmonizuje prawo regulujące odpowiedzialność cywilną i zawiera zarówno przepisy prawa materialnego, jak i przepisy proceduralne. Państwa członkowskie mogą stosować różne rodzaje instrumentów prawnych do jej transpozycji. Uzasadnione jest zatem, aby przy zgłaszaniu środków transpozycji państwa członkowskie dołączały co najmniej jeden dokument wyjaśniający związki między częściami dyrektywy a odpowiadającymi im częściami krajowych instrumentów transpozycyjnych, zgodnie ze wspólną deklaracją polityczną państw członkowskich i Komisji z dnia 28 września 2011 r. dotyczącą dokumentów wyjaśniających³⁶.

---

³⁶ Wspólna deklaracja polityczna z dnia 28 września 2011 r. państw członkowskich i Komisji dotycząca dokumentów wyjaśniających (Dz.U. C 369 z 17.12.2011, s. 14).

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

Rozdział I – Przepisy ogólne

W rozdziale I określono przedmiot i zakres wniosku, a także zdefiniowano terminy użyte we wniosku. Dostosowano w nim terminologię dotyczącą odpowiedzialności za produkt do unijnych ram bezpieczeństwa produktów, opierając definicje m.in. „producenta” i „wprowadzenia do obrotu” na definicjach zawartych w nowych ramach legislacyjnych ustanowionych decyzją 768/2008/WE³⁷. Stanowi on również odpowiedź na realia związane z produktami w epoce cyfrowej, która jest neutralna pod względem technologicznym – w rozdziale tym włączono oprogramowanie i cyfrowe pliki produkcyjne do definicji produktu oraz wyjaśniono, w jakich sytuacjach powiązaną usługę należy traktować jako część składową produktu. Ponadto rozszerzono w nim pojęcie szkody podlegającej odszkodowaniu, uwzględniając w nim utratę i uszkodzenie danych.

Rozdział II – Przepisy szczegółowe dotyczące odpowiedzialności za produkty wadliwe

W rozdziale II określono zasady dotyczące odpowiedzialności podmiotów gospodarczych za szkody spowodowane przez produkty wadliwe oraz warunki, na jakich osoby fizyczne mają prawo do odszkodowania:

- Test służący ustaleniu, czy produkt jest wadliwy – tj. czy zapewniał bezpieczeństwo, którego ogół społeczeństwa ma prawo oczekiwać – jest zasadniczo taki sam jak ten określony w PLD. Aby odzwierciedlić zmieniający się charakter produktów w epoce cyfrowej oraz aby uwzględnić orzecznictwo TSUE, do niewyczerpującej listy czynników, które mają być brane pod uwagę przez sądy przy ocenie wadliwości, dodano jednak takie czynniki, jak wzajemne powiązania lub funkcje samoczenia się produktów.
- Zakres podmiotów gospodarczych, które można pociągnąć do odpowiedzialności za produkty wadliwe, uwzględnia rosnące znaczenie produktów wytwarzanych poza Unią, które są wprowadzane do obrotu w Unii, oraz gwarantuje, że w Unii zawsze istnieje podmiot gospodarczy, przeciwko któremu można wystąpić z roszczeniem o odszkodowanie. Wniosek nie wpływa na warunkowe zwolnienie z odpowiedzialności wynikające z aktu o usługach cyfrowych, ponieważ określono w nim warunki dotyczące odpowiedzialności jedynie w przypadkach, w których platforma internetowa nie korzysta ze zwolnienia. Ponadto niniejszy wniosek koncentruje się wyłącznie na konkretnym przypadku, w którym dana osoba ponosi szkodę spowodowaną przez produkt wadliwy i ubiega się o odszkodowanie, a taki scenariusz nie jest objęty aktem o usługach cyfrowych. W rozdziale tym wyjaśniono również, kiedy podmioty gospodarcze, które dokonują modyfikacji produktu, np. w kontekście modeli biznesowych gospodarki o obiegu zamkniętym, mogą zostać pociągnięte do odpowiedzialności.
- Ciężar dowodu spoczywa na osobach poszkodowanych, które muszą udowodnić poniesioną szkodę, wadliwość produktu i związek przyczynowy między nimi. W świetle wyzwań, przed którymi stoją osoby poszkodowane, zwłaszcza

---

³⁷ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 768/2008/WE z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie wspólnych ram dotyczących wprowadzania produktów do obrotu, uchylająca decyzję Rady 93/465/EWG (Dz.U. L 218 z 13.8.2008, s. 82).

w złożonych sprawach, ciężar dowodu zostaje jednak złagodzony, co pozwoli osiągnąć sprawiedliwą równowagę między interesami przemysłu i konsumentów.

- Podmioty gospodarcze są uprawnione, tak jak na mocy PLD, do zwolnienia z odpowiedzialności w określonych warunkach, w odniesieniu do których spoczywa na nich ciężar dowodu. Zwolnienia dostosowuje się w sposób zapewniający uwzględnienie faktu, że produkty w epoce cyfrowej mogą się zmieniać lub być zmieniane po wprowadzeniu ich do obrotu. Z myślą o zapewnieniu producentom równych warunków działania w całej Unii, a także jednolitej ochrony konsumentów, zwolnienie przyznane producentom w przypadku usterek niemożliwych do wykrycia z naukowego i technicznego punktu widzenia powinno mieć zastosowanie we wszystkich państwach członkowskich, a możliwość odstępstwa na mocy PLD nie powinna znaleźć kontynuacji.

Rozdział III – Przepisy ogólne dotyczące odpowiedzialności

W rozdziale III określono zasady odpowiedzialności o bardziej ogólnym charakterze, które są ściśle oparte na zasadach przewidzianych w obecnej PLD. Stanowi on, że jeżeli istnieją co najmniej dwie osoby odpowiedzialne, ponoszą one odpowiedzialność solidarnie. Przewidziano w nim ponadto, że jeżeli produkt wadliwy spowoduje szkodę, to przyczynienie się osób trzecich nie zmniejsza odpowiedzialności producenta, do której zmniejszenia może natomiast prowadzić przyczynienie się osoby poszkodowanej. Co ważne z punktu widzenia ochrony konsumentów, odpowiedzialności nie można wyłączyć ani ograniczyć na podstawie umowy ani innych przepisów. W związku z tym nie zezwala się również na ustalanie maksymalnych ani minimalnych pułapów finansowych odszkodowania. Termin trzech lat na wszczęcie postępowania pozostaje bez zmian w porównaniu z PLD. Podmioty gospodarcze ponoszą odpowiedzialność za produkty wadliwe przez okres 10 lat po wprowadzeniu produktu do obrotu, ale osoby występujące z roszczeniem będą mogły skorzystać z dodatkowego pięcioletniego okresu w przypadkach, gdy objawy uszkodzenia ciała pojawiają się powoli, na przykład po spożyciu wadliwego produktu chemicznego lub spożywczego.

Rozdział IV – Przepisy końcowe

Państwa członkowskie będą zobowiązane do publikowania orzeczeń sądowych dotyczących odpowiedzialności za produkt, tak aby w interesie bardziej zharmonizowanej interpretacji przepisów dotyczących odpowiedzialności za produkt inne sądy krajowe mogły uwzględnić te wyroki. Te środki służące przejrzystości ułatwią również przegląd, który Komisja przeprowadzi 6 lat po wejściu w życie dyrektywy. Oprócz standardowych przepisów dotyczących transpozycji i wejścia w życie w rozdziale IV przewidziano również uchylenie PLD i określono środki przejściowe.

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**w sprawie odpowiedzialności za produkty wadliwe**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,
uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 114,
uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,
po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,
uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego³⁸,
stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,
a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dyrektywie Rady 85/374/EWG³⁹ ustanowiono wspólne zasady dotyczące odpowiedzialności za produkty wadliwe w celu wyeliminowania rozbieżności między systemami prawnymi państw członkowskich, które mogą zakłócać konkurencję i wpływać na przepływ towarów w ramach rynku wewnętrznego oraz które pociągają za sobą różny stopień ochrony konsumenta przed szkodą na zdrowiu lub szkodą majątkową powodowanymi przez takie produkty.
- (2) Niezależna od winy odpowiedzialność ze strony odpowiedniego podmiotu gospodarczego jest jedynym właściwym środkiem rozwiązania kwestii sprawiedliwego rozłożenia ryzyka tkwiącego w nowoczesnej technologicznie produkcji.
- (3) Dyrektywa 85/374/EWG wymaga rewizji w świetle zmian związanych z nowymi technologiami, w tym sztuczną inteligencją (AI), nowymi modelami biznesowymi gospodarki o obiegu zamkniętym i nowymi globalnymi łańcuchami dostaw, które doprowadziły do niespójności i niepewności prawa, w szczególności w odniesieniu do znaczenia terminu „produkt”. Doświadczenie zdobyte podczas stosowania dyrektywy 85/374/EWG pokazuje również, że osoby poszkodowane napotykały trudności w uzyskaniu odszkodowania z powodu ograniczeń w dochodzeniu roszczeń odszkodowawczych oraz z powodu trudności w gromadzeniu dowodów do celów udowodnienia odpowiedzialności, zwłaszcza w świetle rosnącej złożoności technicznej i naukowej. Obejmuje to roszczenia odszkodowawcze związane z nowymi technologiami, w tym AI. Rewizja będzie zatem sprzyjać wprowadzaniu i upowszechnianiu takich nowych technologii, w tym AI, przy jednoczesnym

---

³⁸ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

³⁹ Dyrektywa Rady 85/374/EWG z dnia 25 lipca 1985 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących odpowiedzialności za produkty wadliwe (Dz.U. L 210 z 7.8.1985, s. 29).

zapewnieniu osobom występującym z roszczeniem takiego samego poziomu ochrony niezależnie od zastosowanej technologii.

- (4) Rewizja dyrektywy 85/374/EWG jest również konieczna do zapewnienia spójności i zgodności z przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa produktów i nadzoru rynku na szczeblu unijnym i krajowym. Ponadto konieczne jest doprecyzowanie podstawowych pojęć i koncepcji w celu zapewnienia spójności i pewności prawa oraz odzwierciedlenia najnowszego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.
- (5) Biorąc pod uwagę szeroki zakres wymaganych zmian oraz w celu zapewnienia jasności i pewności prawa, należy uchylić dyrektywę 85/374/EWG i zastąpić ją nową dyrektywą.
- (6) Aby unijny system odpowiedzialności za produkt był wszechstronny, odpowiedzialność na zasadzie ryzyka za produkty wadliwe powinna mieć zastosowanie do wszystkich rzeczy ruchomych, w tym gdy są one wbudowane w inne rzeczy ruchome lub na nich zainstalowane.
- (7) Odpowiedzialność za produkty wadliwe nie powinna mieć zastosowania do szkód powstałych w wyniku awarii jądrowych, o ile odpowiedzialność za takie szkody jest objęta konwencjami międzynarodowymi ratyfikowanymi przez państwa członkowskie.
- (8) W celu stworzenia rzeczywistego rynku wewnętrznego o wysokim i jednolitym poziomie ochrony konsumentów oraz w celu odzwierciedlenia orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości państwa członkowskie nie powinny, w odniesieniu do kwestii objętych zakresem stosowania niniejszej dyrektywy, utrzymywać ani wprowadzać bardziej lub mniej rygorystycznych przepisów niż te ustanowione w niniejszej dyrektywie.
- (9) W ramach systemów prawnych państw członkowskich osobie poszkodowanej może przysługiwać roszczenie o odszkodowanie na podstawie odpowiedzialności umownej lub ze względu na odpowiedzialność pozaumowną, która nie dotyczy wadliwości produktu, na przykład odpowiedzialności z tytułu rękojmi lub na zasadzie winy. Obejmuje to przepisy [dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady .../... w sprawie odpowiedzialności za sztuczną inteligencję], w której ustanowiono wspólne zasady dotyczące ujawniania informacji i ciężaru dowodu w kontekście roszczeń o odszkodowanie na zasadzie winy za szkody spowodowane przez system sztucznej inteligencji. Niniejsza dyrektywa nie powinna mieć wpływu na takie przepisy, które służą również między innymi osiągnięciu celu, jakim jest skuteczna ochrona konsumentów.
- (10) W niektórych państwach członkowskich osoby poszkodowane mogą być uprawnione do dochodzenia – w ramach specjalnego krajowego systemu odpowiedzialności – roszczeń odszkodowawczych za szkody spowodowane przez produkty farmaceutyczne, co sprawia, że skuteczna ochrona konsumentów w sektorze farmaceutycznym została już w tych państwach osiągnięta. Niniejsza dyrektywa nie powinna mieć wpływu na prawo do występowania z takimi roszczeniami.

- (11) Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 768/2008/WE⁴⁰ ustanawia wspólne zasady i przepisy odniesienia, które mają mieć zastosowanie w całym prawodawstwie sektorowym dotyczącym produktów. Aby zapewnić spójność z takim prawodawstwem, należy dostosować do tej decyzji niektóre przepisy niniejszej dyrektywy, w szczególności definicje.
- (12) Produkty w epoce cyfrowej mogą być materialne lub niematerialne. Oprogramowanie, takie jak systemy operacyjne, oprogramowanie układowe, programy komputerowe, aplikacje lub systemy AI, jest coraz powszechniejsze na rynku i odgrywa coraz ważniejszą rolę w bezpieczeństwie produktów. Oprogramowanie może być wprowadzane do obrotu jako samodzielny produkt, a następnie może zostać zintegrowane z innymi produktami jako część składowa i może powodować szkody w wyniku jego uruchomienia. W interesie pewności prawa należy zatem wyjaśnić, że do celów stosowania odpowiedzialności na zasadzie ryzyka oprogramowanie jest produktem, niezależnie od sposobu jego dostarczenia lub użytkowania, a zatem niezależnie od tego, czy oprogramowanie jest przechowywane na urządzeniu, czy dostępne za pośrednictwem technologii chmury obliczeniowej. Kod źródłowy oprogramowania nie jest jednak uważany za produkt do celów niniejszej dyrektywy, ponieważ stanowi czystą informację. Twórców lub producentów oprogramowania, w tym dostawców systemów sztucznej inteligencji w rozumieniu [rozporządzenia (UE).../... (akt w sprawie sztucznej inteligencji)], należy traktować jak producentów.
- (13) Aby nie utrudniać innowacji ani badań, niniejsza dyrektywa nie powinna mieć zastosowania do darmowego i otwartego oprogramowania opracowanego lub dostarczonego poza działalnością handlową. Dotyczy to w szczególności oprogramowania, w tym jego kodu źródłowego i wersji zmodyfikowanych, które jest ogólnodostępne, nadaje się do wykorzystania, jest modyfikowalne i podatne do redystrybucji. Jeżeli oprogramowanie dostarczane jest w zamian za zapłatę ceny lub wykorzystuje się dane osobowe w sposób inny niż wyłącznie do celów poprawy bezpieczeństwa, kompatybilności lub interoperacyjności oprogramowania, a zatem jest dostarczane w ramach działalności handlowej, dyrektywa powinna jednak mieć zastosowanie.
- (14) Cyfrowe pliki produkcyjne, które zawierają informacje funkcjonalne niezbędne do wytworzenia konkretnego przedmiotu poprzez umożliwienie automatycznej kontroli maszyn lub narzędzi, takich jak wiertarki, tokarki, frezy i drukarki 3D, należy do celów zapewnienia ochrony konsumentów uznać za produkty w przypadkach, gdy takie pliki są wadliwe. Aby uniknąć wątpliwości, należy również wyjaśnić, że energia elektryczna jest produktem.
- (15) Coraz częściej usługi cyfrowe są zintegrowane z produktem lub wzajemnie z nim połączone w taki sposób, że brak usługi uniemożliwiłby realizowanie przez produkt jednej z jego funkcji, na przykład ciągłego dostarczania danych o ruchu w systemie nawigacji. Chociaż niniejsza dyrektywa nie powinna mieć zastosowania do usług jako takich, konieczne jest rozszerzenie odpowiedzialności na zasadzie ryzyka na takie usługi cyfrowe, ponieważ mają one wpływ na bezpieczeństwo produktu tak samo jak fizyczne czy cyfrowe części składowe. Takie powiązane usługi należy uznać za części składowe produktu, z którym są wzajemnie połączone, jeżeli znajdują się pod kontrolą producenta tego produktu, w tym sensie, że są one świadczone przez samego

---

⁴⁰ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 768/2008/WE z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie wspólnych ram dotyczących wprowadzania produktów do obrotu.

producenta lub że producent zaleca je lub w inny sposób wpływa na ich dostarczenie przez stronę trzecią.

- (16) Ze względu na rosnące znaczenie i wartość wartości niematerialnych i prawnych należy również objąć rekompensatą utratę lub uszkodzenie danych, takich jak treści usunięte z dyska twardego, w tym koszty odzyskania lub przywrócenia danych. Ochrona konsumentów wymaga w związku z tym odszkodowania za straty materialne wynikające nie tylko ze śmierci lub uszkodzenia ciała, takich jak koszty pogrzebu lub koszty leczenia, lub utracone dochody, oraz z tytułu szkód majątkowych, ale również utraty lub uszkodzenia danych. Niniejsza dyrektywa nie ma jednak wpływu na możliwość uzyskania odszkodowania za naruszenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679⁴¹, dyrektywy 2002/58/WE⁴² Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680⁴³ i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725⁴⁴.
- (17) W trosce o pewność prawa należy wyjaśnić, że uszkodzenie ciała obejmuje potwierdzoną medycznie szkodę na zdrowiu psychicznym.
- (18) Ponieważ państwa członkowskie powinny przewidzieć pełne i odpowiednie odszkodowanie za wszelkie straty materialne powstałe w wyniku śmierci, uszkodzenia ciała, uszkodzenia lub zniszczenia mienia oraz utraty lub uszkodzenia danych, powinny one ustanowić przepisy dotyczące obliczania odszkodowania. Ponadto niniejsza dyrektywa nie powinna mieć wpływu na przepisy krajowe dotyczące szkód niematerialnych.
- (19) W celu zapewnienia ochrony konsumentów należy zrekompensować szkody we wszelkim mieniu będącym własnością osoby fizycznej. Ponieważ mienie jest w coraz większym stopniu wykorzystywane zarówno do celów prywatnych, jak i zawodowych, należy przewidzieć odszkodowanie za szkody poniesione w tego rodzaju dobrach użytku mieszanego. W świetle celu niniejszej dyrektywy, jakim jest ochrona konsumentów, mienie wykorzystywane wyłącznie do celów zawodowych powinno być wyłączone z jej zakresu stosowania.
- (20) Niniejsza dyrektywa powinna mieć zastosowanie do produktów wprowadzanych do obrotu lub, w stosownych przypadkach, oddawanych do użytku w ramach działalności handlowej, odpłatnie lub nieodpłatnie, na przykład do produktów dostarczanych w ramach kampanii sponsorskiej lub produktów wytwarzanych w celu świadczenia usługi finansowanej ze środków publicznych, ponieważ ten sposób dostarczania ma nadal charakter gospodarczy lub biznesowy.

---

⁴¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

⁴² Dyrektywa 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotycząca przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (Dz.U. L 201 z 31.7.2002, s. 37).

⁴³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia decyzji ramowej Rady 2008/977/WSiSW (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 89).

⁴⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39).

- (21) Niniejsza dyrektywa nie powinna wpływać na poszczególne środki dochodzenia roszczeń na szczeblu krajowym, czy to w drodze postępowań sądowych, rozwiązań pozasądowych, alternatywnych metod rozstrzygania sporów lub powództw przedstawicielskich na podstawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1828⁴⁵, czy też w ramach krajowych systemów zbiorowego dochodzenia roszczeń.
- (22) W celu ochrony zdrowia i mienia konsumentów, należy ustalać wadliwość produktu przez odwoływanie się nie do jego przydatności do użytku lecz do braku bezpieczeństwa, którego ogół społeczeństwa ma prawo oczekiwać. Ocena wadliwości powinna obejmować obiektywną analizę i nie powinna odnosić się do bezpieczeństwa, którego ma prawo oczekiwać jakakolwiek osoba. Bezpieczeństwo, którego ogół społeczeństwa ma prawo oczekiwać, powinno być oceniane z uwzględnieniem między innymi przeznaczenia, obiektywnych cech i właściwości danego produktu, a także szczególnych wymogów grupy użytkowników, do których produkt jest skierowany. Niektóre produkty, takie jak wyroby medyczne podtrzymujące życie, wiążą się ze szczególnie wysokim ryzykiem szkód dla ludzi i w związku z tym dotyczą ich szczególnie wysokie oczekiwania w zakresie bezpieczeństwa. Aby uwzględnić takie oczekiwania, sąd powinien mieć możliwość uznania wadliwości produktu bez stwierdzenia jego rzeczywistej wadliwości, w przypadku gdy produkt należy do tej samej serii produkcyjnej co produkt, który już okazał się wadliwy.
- (23) W celu odzwierciedlenia coraz powszechniejszego występowania wzajemnie powiązanych produktów ocena bezpieczeństwa produktu powinna również uwzględniać wpływ innych produktów na dany produkt. Należy również wziąć pod uwagę wpływ, jaki na bezpieczeństwo produktu ma jego funkcjonalność polegająca na uczeniu się po wprowadzeniu na rynek, aby uwzględnić uzasadnione oczekiwania, że oprogramowanie produktu i leżące u jego podstaw algorytmy są zaprojektowane w taki sposób, aby zapobiec niebezpiecznemu zachowaniu produktu. Aby uwzględnić fakt, że w epoce cyfrowej wiele produktów od chwili wprowadzenia do obrotu pozostaje poza kontrolą producenta, przy ocenie bezpieczeństwa produktu należy również wziąć pod uwagę punkt w czasie, w którym produkt przestaje podlegać kontroli producenta. Produkt można również uznać za wadliwy ze względu na lukę w cyberbezpieczeństwie.
- (24) Aby uwzględnić znaczenie przepisów dotyczących bezpieczeństwa produktów i nadzoru rynku w ramach określenia poziomu bezpieczeństwa, którego ogół społeczeństwa ma prawo oczekiwać, należy wyjaśnić, że w omawianej ocenie należy również wziąć pod uwagę wymogi bezpieczeństwa, w tym wymogi w zakresie cyberbezpieczeństwa istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa produktu, oraz interwencje organów regulacyjnych, takie jak wydawanie nakazów odzyskiwania produktów, lub odzyskiwanie produktów z inicjatywy samych podmiotów gospodarczych. Takie interwencje nie powinny jednak same w sobie prowadzić do domniemania wadliwości.
- (25) W interesie konsumentów i w celu zachęcenia do innowacji istnienie lub późniejsze wprowadzenie do obrotu lepszego produktu nie powinno samo w sobie prowadzić do wniosku, że dany produkt jest wadliwy. Podobnie dostarczanie aktualizacji lub

---

⁴⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1828 z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie powództw przedstawicielskich wytaczanych w celu ochrony zbiorowych interesów konsumentów i uchylająca dyrektywę 2009/22/WE (Dz.U. L 409 z 4.12.2020, s. 1).

modernizacji produktu nie powinno samo w sobie prowadzić do wniosku, że poprzednia wersja produktu jest wadliwa.

- (26) Ochrona konsumenta wymaga, żeby wszyscy producenci zaangażowani w proces produkcji mogli być pociągnięci do odpowiedzialności w zakresie, w jakim dostarczany przez nich produkt lub część składowa są wadliwe; W przypadku gdy producent włączy do produktu wadliwą część składową pochodzącą od innego producenta, osoba poszkodowana powinna mieć możliwość dochodzenia odszkodowania za tę samą szkodę od producenta produktu albo od producenta części składowej.
- (27) W celu zapewnienia osobom poszkodowanym wymagalnego roszczenia odszkodowawczego w przypadku producenta mającego siedzibę poza Unią powinna istnieć możliwość pociągnięcia do odpowiedzialności importera produktu i upoważnionego przedstawiciela producenta. Z praktyki nadzoru rynku wynika, że takie łańcuchy dostaw obejmują czasem podmioty gospodarcze, których nowa forma sprawia, że nie wpisują się łatwo w tradycyjne łańcuchy dostaw zgodnie z obowiązującymi ramami prawnymi. Dzieje się tak zwłaszcza w przypadku dostawców usług realizacji zamówień, którzy pełnią wiele tych samych funkcji co importerzy, lecz niekoniecznie odpowiadają tradycyjnej definicji importera stosowanej w prawie Unii. W świetle roli dostawców usług realizacji zamówień jako podmiotów gospodarczych w ramach bezpieczeństwa produktów i nadzoru rynku, w szczególności przewidzianej w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1020⁴⁶, powinna istnieć możliwość pociągnięcia ich do odpowiedzialności, ale z uwagi na pomocniczy charakter tej roli powinni oni ponosić odpowiedzialność wyłącznie w przypadku, gdy żaden importer ani upoważniony przedstawiciel nie ma siedziby w Unii. W celu skutecznego ukierunkowywania odpowiedzialności na producentów, importerów, upoważnionych przedstawicieli i dostawców usług realizacji zamówień możliwość pociągnięcia do odpowiedzialności dystrybutorów powinna istnieć wyłącznie w przypadku, gdy nie wskażą oni niezwłocznie odpowiedniego podmiotu gospodarczego mającego siedzibę w Unii.
- (28) Sprzedaż przez internet rośnie niezmiennie i konsekwentnie, prowadząc do powstawania nowych modeli biznesowych i nowych podmiotów na rynku, takich jak platformy internetowe. [Rozporządzenie [...]/...] w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych (akt o usługach cyfrowych)] i [rozporządzenie [...]/...] w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów] regulują między innymi odpowiedzialność i rozliczalność platform internetowych w odniesieniu do nielegalnych treści, w tym produktów. Jeżeli platformy internetowe pełnią w odniesieniu do produktu wadliwego rolę producenta, importera lub dystrybutora, powinny ponosić odpowiedzialność na takich samych warunkach jak takie podmioty gospodarcze. Jeżeli platformy internetowe odgrywają jedynie rolę pośrednika w sprzedaży produktów między przedsiębiorcami a konsumentami, są objęte warunkowym wyłączeniem odpowiedzialności na mocy aktu o usługach cyfrowych. Akt o usługach cyfrowych stanowi jednak, że platformy internetowe, które umożliwiają konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów na odległość, nie mogą korzystać z wyłączeń odpowiedzialności na podstawie prawa ochrony konsumentów, jeżeli prezentują produkt lub innymi metodami umożliwiają przeprowadzenie konkretnej transakcji w sposób, który mógłby wzbudzić

---

⁴⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1020 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie nadzoru rynku i zgodności produktów oraz zmieniające dyrektywę 2004/42/WE oraz rozporządzenia (WE) nr 765/2008 i (UE) nr 305/2011 (Dz.U. L 169 z 25.6.2019, s. 1).

u przeciętnego konsumenta przekonanie, że produkt jest dostarczany przez samą platformę internetową albo przez przedsiębiorcę działającego z jej upoważnienia lub pod jej kontrolą. Zgodnie z tą zasadą, w przypadku gdy platformy internetowe faktycznie prezentują produkt lub innymi metodami umożliwiają przeprowadzenie konkretnej transakcji w opisany powyżej sposób, powinna istnieć możliwość pociągnięcia ich do odpowiedzialności na mocy niniejszej dyrektywy tak jak dystrybutorów. Oznacza to, że będą one odpowiedzialne jedynie wtedy, gdy prezentują produkt lub innymi metodami umożliwiają przeprowadzenie konkretnej transakcji w opisany powyżej sposób i tylko wtedy, gdy platforma internetowa nie wskaże bezzwłocznie odpowiedniego podmiotu gospodarczego z siedzibą w Unii.

- (29) W ramach przejścia od gospodarki liniowej do gospodarki o obiegu zamkniętym produkty są projektowane tak, aby były bardziej trwałe i nadawały się do ponownego wykorzystania, naprawy i modernizacji. Unia propaguje ponadto innowacyjne i zrównoważone sposoby produkcji i konsumpcji, które przedłużają funkcjonalność produktów i części składowych, takie jak regeneracja, modernizacja i naprawa⁴⁷. Ponadto produkty można modyfikować w drodze zmian w oprogramowaniu, w tym aktualizacji. W przypadku znaczącej modyfikacji produktu poza kontrolą pierwotnego producenta uznaje się go za nowy produkt i powinna istnieć możliwość pociągnięcia do odpowiedzialności osoby, która dokonała znaczącej modyfikacji, jako producenta zmodyfikowanego produktu, ponieważ zgodnie z odpowiednimi przepisami Unii jest ona odpowiedzialna za zgodność produktu z wymogami bezpieczeństwa. To, czy modyfikacja jest znacząca, ustala się na podstawie kryteriów określonych w odpowiednich unijnych i krajowych przepisach dotyczących bezpieczeństwa, takich jak kryterium dotyczące modyfikacji, które zmieniają pierwotnie zamierzone funkcje lub wpływają na zgodność produktu z obowiązującymi wymogami bezpieczeństwa. Ze względu na sprawiedliwy podział ryzyka w gospodarce o obiegu zamkniętym podmiot gospodarczy, który dokonuje znaczącej modyfikacji, powinien być zwolniony z odpowiedzialności, jeżeli jest w stanie udowodnić, że szkoda dotyczy części produktu, na którą modyfikacja nie miała wpływu. Podmioty gospodarcze dokonujące napraw lub innych czynności, które nie wiążą się ze znaczącymi modyfikacjami, nie powinny podlegać odpowiedzialności na mocy niniejszej dyrektywy.
- (30) W świetle nałożenia na podmioty gospodarcze odpowiedzialności niezależnie od winy, a także w celu zapewnienia sprawiedliwego podziału ryzyka, na poszkodowanej osobie domagającej się odszkodowania za szkodę spowodowaną przez produkt wadliwy powinien spoczywać ciężar udowodnienia szkody, wadliwości produktu i związku przyczynowego między nimi. Osoby poszkodowane są jednak często, w porównaniu z producentami, w znacznie bardziej niekorzystnej sytuacji pod względem dostępu do informacji na temat sposobu wytwarzania produktu i jego działania oraz rozumienia tych informacji. Ta asymetria informacji może podważać sprawiedliwy podział ryzyka, w szczególności w sprawach o znacznej złożoności technicznej lub naukowej.
- (31) Konieczne jest zatem ułatwienie osobom występującym z roszczeniem dostępu do dowodów, które mają być wykorzystane w postępowaniu sądowym, przy jednoczesnym zapewnieniu, aby dostęp ten był ograniczony do tego, co jest konieczne i proporcjonalne, oraz aby informacje poufne i tajemnice przedsiębiorstwa były objęte

---

⁴⁷ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Nowy plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym na rzecz czystszej i bardziej konkurencyjnej Europy, COM(2020) 98 final.

ochroną. Dowody takie powinny również obejmować dokumenty, które muszą zostać sporządzone *ex novo* przez pozwanego w drodze zebrania lub sklasyfikowania dostępnych dowodów.

- (32) W odniesieniu do tajemnic przedsiębiorstwa w rozumieniu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/943⁴⁸ sądy krajowe powinny być uprawnione do stosowania szczególnych środków w celu zapewnienia poufności tajemnic przedsiębiorstwa w trakcie postępowania i po jego zakończeniu, przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwej i proporcjonalnej równowagi między interesem związanym z tajemnicą przedsiębiorstwa a interesem osoby poszkodowanej. Powinno to obejmować co najmniej środki mające na celu ograniczenie dostępu do dokumentów zawierających tajemnice przedsiębiorstwa lub domniemane tajemnice przedsiębiorstwa oraz zapewnienie dostępu do przesłuchań dla jedynie ograniczonej liczby osób lub umożliwienie dostępu do dokumentów zredagowanych lub zapisów z rozpraw. Przy podejmowaniu decyzji w sprawie takich środków sądy krajowe powinny brać pod uwagę: (i) konieczność zapewnienia prawa do skutecznego środka odwoławczego i rzetelnego procesu; (ii) uzasadnione interesy stron oraz, w stosownych przypadkach, osób trzecich oraz (iii) wszelkie potencjalne szkody dla którejkolwiek ze stron i, w stosownych przypadkach, dla osób trzecich, wynikające z przyjęcia lub odrzucenia takich środków.
- (33) Konieczne jest również zmniejszenie ciężaru dowodu spoczywającego na osobie występującej z roszczeniem, o ile spełnione są określone warunki. Domniemania wzruszalne stanowią częsty mechanizm ograniczenia trudności dowodowych osoby występującej z roszczeniem i pozwalają sądowi na oparcie istnienia wadliwości lub związku przyczynowego na innym udowodnionym fakcie, przy jednoczesnym zachowaniu praw pozwanego. Aby zachęcić do przestrzegania obowiązku ujawniania informacji, sądy krajowe powinny zakładać wadliwość produktu, jeżeli pozwany nie wywiązuje się z takiego obowiązku. W celu ochrony konsumentów i społeczeństwa przed ryzykiem wyrządzenia szkody przyjęto wiele ustawowych i obowiązkowych wymogów bezpieczeństwa. Aby wzmocnić ścisły związek między przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa produktów a przepisami dotyczącymi odpowiedzialności, niespełnienie takich wymogów powinno również prowadzić do domniemania wadliwości. Obejmuje to przypadki, w których produkt nie jest wyposażony w środki umożliwiające rejestrowanie informacji o działaniu produktu zgodnie z wymogami prawa unijnego lub krajowego. To samo powinno mieć zastosowanie w przypadku oczywistego nieprawidłowego działania, na przykład szklanej butelki, która eksploduje podczas normalnego użytkowania, ponieważ wymaganie od osoby występującej z roszczeniem wykazania wadliwości, kiedy jej istnienie jest bezdyskusyjne, jest niepotrzebnie uciążliwe.
- (34) Sądy krajowe powinny również domniemywać wadliwość produktu lub związek przyczynowy między szkodą a wadliwością w przypadku, gdy niezależnie od ujawnienia informacji przez pozwanego, ze względu na złożoność sprawy pod względem technicznym lub naukowym, dowiedzenie wadliwości produktu lub związku przyczynowego, bądź obu tych czynników, byłoby dla osoby występującej z roszczeniem nadmiernie trudne. W takich przypadkach wymóg przedstawienia dowodu naruszyłby skuteczność prawa do odszkodowania. W związku z tym, biorąc

---

⁴⁸ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/943 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie ochrony niejawnego know-how i niejawnych informacji handlowych (tajemnic przedsiębiorstwa) przed ich bezprawnym pozyskiwaniem, wykorzystywaniem i ujawnianiem (Dz.U. L 157 z 15.6.2016, s. 1).

pod uwagę, że producenci posiadają wiedzę specjalistyczną i są lepiej poinformowani niż osoba poszkodowana, to do nich należy obalenie domniemania. Złożoność pod względem technicznym lub naukowym powinna być stwierdzana przez sądy krajowe indywidualnie dla każdego przypadku, z uwzględnieniem różnych czynników. Czynniki te powinny obejmować złożony charakter produktu, np. jeżeli jest to innowacyjny wyrób medyczny; złożony charakter stosowanej technologii, np. uczenie maszynowe; złożony charakter informacji i danych, które mają być przeanalizowane przez osobę występującą z roszczeniem oraz złożony charakter związku przyczynowego, np. związku między produktem farmaceutycznym lub spożywczym a wystąpieniem schorzenia, lub związku, który – aby można było udowodnić – wymagałby od osoby występującej z roszczeniem wyjaśnienia wewnętrznego funkcjonowania systemu sztucznej inteligencji. Oceny nadmiernych trudności sądy krajowe powinny również dokonywać indywidualnie dla każdego przypadku. Chociaż osoba występująca z roszczeniem powinna przedstawić argumenty w celu wykazania nadmiernych trudności, dowód takich trudności nie powinien być wymagany. Na przykład w przypadku roszczenia dotyczącego systemu sztucznej inteligencji na osobie występującej z roszczeniem nie powinien spoczywać obowiązek wyjaśnienia szczególnych cech systemu sztucznej inteligencji, ani wyjaśnienia, w jaki sposób cechy te utrudniają ustalenie związku przyczynowego, aby sąd mógł stwierdzić występowanie nadmiernych trudności. Pozwany powinien mieć możliwość zakwestionowania istnienia nadmiernych trudności.

- (35) Aby utrzymać sprawiedliwy podział ryzyka i uniknąć przeniesienia ciężaru dowodu, osoba występująca z roszczeniem powinna być jednak zobowiązana, do celów skorzystania z domniemania, do wykazania na podstawie wystarczająco istotnych dowodów, że – w przypadku gdy trudności osoby występującej z roszczeniem dotyczą udowodnienia wadliwości produktu – produkt był wadliwy lub że – w przypadku gdy trudności osoby występującej z roszczeniem dotyczą wykazania związku przyczynowego – jego wadliwość jest prawdopodobną przyczyną szkody.
- (36) W interesie sprawiedliwego podziału ryzyka podmioty gospodarcze powinny być zwolnione z odpowiedzialności, jeżeli są w stanie udowodnić istnienie szczególnych okoliczności uwalniających od zarzutów. Nie powinny one ponosić odpowiedzialności, jeżeli są w stanie udowodnić, że to inna osoba niż one same spowodowała, że produkt opuścił proces wytwarzania wbrew ich woli lub że przyczyną wadliwości produktu była sama zgodność z obowiązkowymi przepisami.
- (37) Moment wprowadzenia do obrotu lub oddania do użytku jest zwykle momentem, w którym produkt przestaje podlegać kontroli producenta, natomiast w przypadku dystrybutorów jest to moment, w którym udostępniają oni produkt na rynku. W związku z powyższym producenci powinni być zwolnieni z odpowiedzialności w przypadku, gdy udowodnią, że istnieje prawdopodobieństwo, iż wadliwość, która spowodowała szkodę, nie istniała w momencie wprowadzania produktu do obrotu lub oddawania do użytku lub że pojawiła się po tym momencie. Ponieważ jednak technologie cyfrowe umożliwiają producentom kontrolę wykraczającą poza moment wprowadzenia produktu do obrotu lub oddania do użytku, producenci powinni ponosić odpowiedzialność za wadliwość, która pojawia się po tym momencie i jest spowodowana oprogramowaniem lub powiązanymi usługami pozostającymi pod ich kontrolą, czy to w formie aktualizacji lub modernizacji, czy też algorytmów uczenia maszynowego. Takie oprogramowanie lub powiązane usługi należy uznać za znajdujące się pod kontrolą producenta, jeżeli są one dostarczane przez tego

producenta lub jeżeli producent ten zezwala na ich dostarczanie lub w inny sposób wpływa na ich dostarczanie przez stronę trzecią.

- (38) Możliwość uniknięcia przez podmioty gospodarcze odpowiedzialności dzięki udowodnieniu, że wada powstała po wprowadzeniu produktu do obrotu lub oddaniu go do użytku, powinna być również ograniczona, jeżeli wadliwość produktu polega na braku aktualizacji lub modernizacji oprogramowania niezbędnych do wyeliminowania luk w cyberbezpieczeństwie i utrzymania bezpieczeństwa produktu. Takie luki w zabezpieczeniach mogą mieć wpływ na produkt w taki sposób, że powoduje on szkodę w rozumieniu niniejszej dyrektywy. Uwzględniając wynikające z prawa Unii obowiązki producentów w zakresie bezpieczeństwa produktów w całym ich cyklu życia, takie jak te przewidziane w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/745⁴⁹, producenci powinni również ponosić odpowiedzialność za szkody spowodowane niedostarczeniem aktualizacji lub modernizacji zabezpieczeń oprogramowania, które są niezbędne do wyeliminowania podatności produktu na zmieniające się ryzyko w cyberprzestrzeni. Taka odpowiedzialność nie powinna mieć miejsca w przypadku, gdy dostawa lub instalacja takiego oprogramowania pozostaje poza kontrolą producenta, na przykład gdy właściciel produktu nie instaluje aktualizacji lub modernizacji dostarczonej w celu zapewnienia lub utrzymania poziomu bezpieczeństwa produktu.
- (39) Z myślą o sprawiedliwym podziale ryzyka producenci powinni być również zwolnieni z odpowiedzialności, jeżeli udowodnią, że stan wiedzy naukowej i technicznej, określony na podstawie najbardziej zaawansowanego poziomu dostępnej obiektywnej wiedzy, a nie rzeczywistej wiedzy danego producenta, w czasie gdy produkt znajdował się pod ich kontrolą, był taki, że nie można było stwierdzić istnienia wadliwości.
- (40) Mogą wystąpić sytuacje, w których za tę samą szkodę odpowiedzialność ponoszą dwie strony lub większa ich liczba, w szczególności gdy wadliwa część składowa jest zintegrowana z produktem powodującym szkodę. W takim przypadku osoba poszkodowana powinna mieć możliwość dochodzenia odszkodowania zarówno od producenta, który włączył wadliwą część składową do swojego produktu, jak i od samego producenta wadliwej części składowej. W celu zapewnienia ochrony konsumentów wszystkie strony powinny ponosić w takich sytuacjach odpowiedzialność na zasadzie solidarności.
- (41) Mogą wystąpić sytuacje, w których obok wadliwości produktu wkład w przyczynę poniesionej szkody wnoszą działania i zaniechania osób innych niż potencjalnie odpowiedzialny podmiot gospodarczy, takich jak osoba trzecia wykorzystująca lukę w cyberbezpieczeństwie produktu. W interesie ochrony konsumentów, jeżeli produkt jest wadliwy, na przykład ze względu na lukę w zabezpieczeniach, która sprawia, że produkt jest mniej bezpieczny niż ogół społeczeństwa ma prawo oczekiwać, odpowiedzialność podmiotu gospodarczego nie powinna ulec zmniejszeniu ze względu na takie działania lub zaniechania. Powinna jednak istnieć możliwość zmniejszenia lub odrzucenia odpowiedzialności podmiotu gospodarczego

---

⁴⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/745 z dnia 5 kwietnia 2017 r. w sprawie wyrobów medycznych, zmiany dyrektywy 2001/83/WE, rozporządzenia (WE) nr 178/2002 i rozporządzenia (WE) nr 1223/2009 oraz uchylenia dyrektyw Rady 90/385/EWG i 93/42/EWG (Dz.U. L 117 z 5.5.2017, s. 1).

w przypadku, gdy same osoby poszkodowane przez niedbalstwo przyczyniły się do powstania szkody.

- (42) Gdyby możliwe było ograniczenie lub wyłączenie odpowiedzialności podmiotu gospodarczego w drodze postanowień umownych, cel ochrony konsumentów zostałby podważony. W związku z tym żadne odstępstwa umowne nie mogą być dozwolone. Z tego samego powodu nie powinno być możliwe, aby przepisy prawa krajowego ograniczały lub wykluczały odpowiedzialność, na przykład w drodze ustalania pułapów finansowych odpowiedzialności podmiotu gospodarczego.
- (43) Biorąc pod uwagę, że produkty starzeją się z upływem czasu oraz że w miarę postępu naukowego i technicznego opracowuje się wyższe standardy bezpieczeństwa, nie byłoby rozsądne, aby producenci ponosili za wadliwość swoich produktów odpowiedzialność nieograniczoną pod względem czasu. W związku z tym odpowiedzialność powinna być ograniczona do rozsądnego okresu, tj. 10 lat od wprowadzenia do obrotu, bez uszczerbku dla roszczeń rozpatrywanych w ramach będącego w toku postępowania sądowego. Aby uniknąć nieuzasadnionej odmowy przyznania odszkodowania, termin przedawnienia powinien wynosić 15 lat w przypadkach, gdy objawy uszkodzenia ciała pojawiają się, zgodnie z dowodami medycznymi, powoli.
- (44) Ponieważ znacząco zmodyfikowane produkty są zasadniczo nowymi produktami, należy wznowić okres przedawnienia po znaczącej modyfikacji produktu, na przykład w wyniku regeneracji produktu, która prowadzi do zmodyfikowania produktu w taki sposób, że może to mieć wpływ na jego zgodność z obowiązującymi wymogami bezpieczeństwa.
- (45) W celu ułatwienia zharmonizowanej interpretacji niniejszej dyrektywy przez sądy krajowe państwa członkowskie powinny być zobowiązane do publikowania odpowiednich orzeczeń sądowych w sprawach dotyczących odpowiedzialności za produkt.
- (46) Komisja powinna przeprowadzić ewaluację niniejszej dyrektywy. Zgodnie z pkt 22 Porozumienia międzyinstytucjonalnego pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej a Komisją Europejską w sprawie lepszego stanowienia prawa⁵⁰ ewaluacja powinna opierać się na pięciu kryteriach: efektywności, skuteczności, odpowiedniości, spójności i unijnej wartości dodanej i powinna służyć jako podstawa dla oceny skutków dalszych możliwych działań. Ze względu na pewność prawa niniejsza dyrektywa nie powinna mieć zastosowania do produktów wprowadzonych do obrotu w Unii lub oddanych do użytku przed datą jej transpozycji. W celu zapewnienia ciągłości odpowiedzialności na mocy dyrektywy 85/374/EWG za szkody spowodowane przez produkty wadliwe, które zostały wprowadzone do obrotu lub oddane do użytku przed tą datą, konieczne jest ustanowienie przepisów przejściowych.
- (47) Ponieważ cele niniejszej dyrektywy, a mianowicie zapewnienie funkcjonowania rynku wewnętrznego, niezakłóconej konkurencji i wysokiego poziomu ochrony konsumentów, nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie ze względu na ogólnounijny charakter rynku towarów, natomiast ze względu na harmonizujący wpływ wspólnych zasad odpowiedzialności możliwe jest

---

⁵⁰ Porozumienie międzyinstytucjonalne pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej a Komisją Europejską w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. (Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1).

lepsze ich osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

ROZDZIAŁ I

Przepisy ogólne

Artykuł 1

Przedmiot

W niniejszej dyrektywie określono wspólne zasady dotyczące odpowiedzialności podmiotów gospodarczych za szkody wyrządzone osobom fizycznym spowodowane przez produkty wadliwe.

Artykuł 2

Zakres

1. Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do produktów wprowadzonych do obrotu lub oddanych do użytku po dniu [Urząd Publikacji – proszę wstawić datę: 12 miesięcy po wejściu w życie] r.
2. Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do szkód powstałych w wyniku awarii jądrowych, o ile odpowiedzialność za takie szkody jest objęta konwencjami międzynarodowymi ratyfikowanymi przez państwa członkowskie.
3. Niniejsza dyrektywa nie ma wpływu na:
  - a) stosowanie prawa Unii dotyczącego ochrony danych osobowych, w szczególności rozporządzenia (UE) 2016/679, dyrektywy 2002/58/WE i dyrektywy (UE) 2016/680;
  - b) przepisy krajowe dotyczące prawa do odszkodowań lub roszczeń regresowych między co najmniej dwoma podmiotami gospodarczymi, które ponoszą odpowiedzialność solidarną zgodnie z art. 11, lub w przypadku gdy szkoda została spowodowana zarówno przez produkt wadliwy, jak i przez działanie lub zaniechanie osoby trzeciej, o czym mowa w art. 12;
  - c) żadne prawa przysługujące osobie poszkodowanej na mocy przepisów krajowych dotyczących odpowiedzialności umownej lub odpowiedzialności pozaumownej wynikającej z innych przyczyn niż wadliwość produktu, w tym przepisów krajowych wdrażających prawo Unii, takie jak [dyrektywa w sprawie odpowiedzialności za sztuczną inteligencję];
  - d) żadne prawa, jakie osoba poszkodowana może posiadać w ramach szczególnego systemu odpowiedzialności, który istniał w prawie krajowym 30 lipca 1985 r.

Artykuł 3

Poziom harmonizacji

Państwa członkowskie nie mogą utrzymywać ani wprowadzać do swojego prawa krajowego przepisów odbiegających od tych, które zostały ustanowione w niniejszej dyrektywie, w tym również przepisów surowszych lub łagodniejszych w celu osiągnięcia innego poziomu ochrony konsumentów, chyba że niniejsza dyrektywa stanowi inaczej.

Artykuł 4

Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

- 1) „produkt” oznacza każdą rzecz ruchomą, nawet jeżeli jest ona zintegrowana z inną rzeczą ruchomą lub nieruchomą. „Produkt” obejmuje energię elektryczną, cyfrowe pliki produkcyjne i oprogramowanie;
- 2) „cyfrowy plik produkcyjny” oznacza wersję cyfrową lub cyfrowy szablon rzeczy ruchomej;
- 3) „część składowa” oznacza każdy element, materialny lub niematerialny, lub jakąkolwiek powiązaną usługę, które są zintegrowane z produktem lub wzajemnie z nim połączone przez producenta tego produktu lub pozostają pod kontrolą tego producenta;
- 4) „powiązana usługa” oznacza usługę cyfrową, która jest zintegrowana z produktem lub wzajemnie z nim połączona w taki sposób, że jej brak uniemożliwiłby realizację przez produkt jednej z jego funkcji;
- 5) „kontrola producenta” oznacza, że producent produktu udziela zezwolenia a) na integrację, wzajemne połączenie lub dostawę przez stronę trzecią części składowej, w tym aktualizację lub modernizację oprogramowania, lub b) na modyfikację produktu;
- 6) „szkoda” oznacza stratę materialną wynikającą:
  - a) ze śmierci lub uszkodzenia ciała, w tym potwierdzonego medycznie uszczerbku na zdrowiu psychicznym;
  - b) uszkodzenia lub zniszczenia mienia, z wyjątkiem:
    - (i) samego produktu wadliwego;
    - (ii) produktu uszkodzonego przez wadliwą część składową tego produktu;
    - (iii) mienia wykorzystywanego wyłącznie do celów zawodowych;
  - c) utraty lub uszkodzenia danych, które nie są wykorzystywane wyłącznie do celów zawodowych;
- 7) „dane” oznaczają dane zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/868⁵¹;

---

⁵¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/868 z dnia 30 maja 2022 r. w sprawie europejskiego zarządzania danymi i zmieniające rozporządzenie (UE) 2018/1724 (akt w sprawie zarządzania danymi) (Dz.U. L 152 z 3.6.2022, s. 1)

- 8) „wprowadzenie do obrotu” oznacza udostępnienie produktu na rynku Unii po raz pierwszy;
- 9) „udostępnienie na rynku” oznacza każde dostarczenie produktu na rynek Unii w celu jego dystrybucji, konsumpcji lub używania w ramach działalności handlowej, odpłatnie lub nieodpłatnie;
- 10) „oddanie do użytku” oznacza pierwsze wykorzystanie produktu w Unii w ramach działalności handlowej, odpłatnie lub nieodpłatnie, w okolicznościach, w których produkt nie został wprowadzony do obrotu przed jego pierwszym użyciem;
- 11) „producent” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która opracowuje, wytwarza lub produkuje produkt lub która zleca zaprojektowanie lub wytworzenie produktu, lub prowadzi obrót tym produktem pod własną nazwą lub własnym znakiem towarowym, lub która opracowuje, wytwarza lub produkuje produkt na własny użytek;
- 12) „upoważniony przedstawiciel” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która ma miejsce zamieszkania lub siedzibę w Unii i otrzymała pisemne pełnomocnictwo producenta do wykonywania w jego imieniu określonych zadań;
- 13) „importer” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która ma miejsce zamieszkania lub siedzibę w Unii i wprowadza do obrotu w Unii produkt pochodzący z państwa trzeciego;
- 14) „dostawca usług realizacji zamówień” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która świadczy, w ramach działalności handlowej, co najmniej dwie z następujących usług: magazynuje, pakuje, adresuje i wysyła produkt, nie będąc jego właścicielem, z wyjątkiem usług pocztowych zdefiniowanych w art. 2 pkt 1 dyrektywy 97/67/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁵², usług doręczania paczek zdefiniowanych w art. 2 pkt 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/644⁵³ oraz wszelkich innych usług pocztowych lub usług transportu towarów;
- 15) „dystrybutor” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną w łańcuchu dostaw, inną niż producent lub importer, która udostępnia produkty na rynku;
- 16) „podmiot gospodarczy” oznacza producenta produktu lub części składowej, dostawcę powiązanej usługi, upoważnionego przedstawiciela, importera, dostawcę usług realizacji zamówień lub dystrybutora;
- 17) „platforma internetowa” oznacza platformę internetową w rozumieniu art. 2 lit. h) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE).../... w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych (akt o usługach cyfrowych)⁺.

---

⁵² Dyrektywa 97/67/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 1997 r. w sprawie wspólnych zasad rozwoju rynku wewnętrznego usług pocztowych Wspólnoty oraz poprawy jakości usług (Dz.U. L 15 z 21.1.1998, s. 14).

⁵³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/644 z dnia 18 kwietnia 2018 r. w sprawie transgranicznych usług doręczania paczek (Dz.U. L 112 z 2.5.2018, s. 19).

⁺ Urząd Publikacji: Proszę wstawić w tekście numer dyrektywy zawartej w dokumencie PE-CONS 30/22 (2020/0361(COD)), a w przypisie umieścić numer, datę, tytuł i odniesienie do Dz.U. dotyczące tej dyrektywy.

ROZDZIAŁ II

Przepisy szczegółowe dotyczące odpowiedzialności za produkty wadliwe

Artykuł 5

Prawo do odszkodowania

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby każda osoba fizyczna, która poniosła szkodę spowodowaną przez produkt wadliwy („osoba poszkodowana”), była uprawniona do odszkodowania zgodnie z przepisami określonymi w niniejszej dyrektywie.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby roszczenia odszkodowawcze na podstawie ust. 1 mogły być również wniesione przez:
  - a) osobę, która na mocy przepisów prawa lub umowy przejęła lub wstąpiła w prawa osoby poszkodowanej, lub
  - b) osobę działającą w imieniu co najmniej jednej osoby poszkodowanej zgodnie z prawem Unii lub prawem krajowym.

Artykuł 6

Wadliwość

1. Produkt uznaje się za wadliwy, jeżeli nie zapewnia bezpieczeństwa, którego ogół społeczeństwa ma prawo oczekiwać, biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności, w tym w szczególności okoliczności następujące:
  - a) prezentację produktu, w tym instrukcje instalacji, użytkowania i konserwacji;
  - b) dające się racjonalnie przewidzieć zastosowanie produktu i jego niewłaściwe użycie;
  - c) wpływ na produkt wszelkich możliwości jego dalszego uczenia się po wprowadzeniu;
  - d) wpływ na produkt innych produktów, co do których można zasadnie oczekiwać, że będą stosowane razem z produktem;
  - e) moment w czasie, w którym produkt został wprowadzony do obrotu lub oddany do użytku, lub, w przypadku gdy producent zachowuje kontrolę nad produktem po tym momencie, moment w czasie, w którym produkt przestał podlegać kontroli producenta;
  - f) wymogi dotyczące bezpieczeństwa produktów, w tym wymogi w zakresie cyberbezpieczeństwa istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa produktu;
  - g) wszelkie interwencje organu regulacyjnego lub podmiotu gospodarczego, o którym mowa w art. 7, dotyczące bezpieczeństwa produktów;
  - h) konkretne oczekiwania użytkowników końcowych, dla których produkt jest przeznaczony.
2. Dany produkt nie może być uważany za wadliwy wyłącznie dlatego, że w obrocie lub w użytku znajduje się już lub został w późniejszym czasie wprowadzony do

obrotu lub oddany do użytku lepszy produkt, co obejmuje aktualizacje i modernizacje produktu.

Artykuł 7

Podmioty gospodarcze odpowiedzialne za produkty wadliwe

1. Państwa członkowskie zapewniają możliwość pociągnięcia producenta produktu wadliwego do odpowiedzialności za szkody spowodowane przez ten produkt.
Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku gdy to, że produkt jest wadliwy, spowodowała wadliwa część składowa, do odpowiedzialności za tę samą szkodę mógł również zostać pociągnięty producent tej części składowej.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku gdy producent produktu wadliwego ma siedzibę poza Unią, do odpowiedzialności za szkodę spowodowaną przez ten produkt mogli również zostać pociągnięci importer produktu wadliwego i upoważniony przedstawiciel producenta.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku gdy producent produktu wadliwego ma siedzibę poza Unią i żaden z podmiotów gospodarczych, o których mowa w ust. 2, nie ma siedziby w Unii, do odpowiedzialności za szkodę spowodowaną przez produkt wadliwy mógł zostać pociągnięty dostawca usług realizacji zamówień.
4. Każdą osobę fizyczną lub prawną, która modyfikuje produkt, który został już wprowadzony do obrotu lub oddany do użytku, uznaje się za producenta produktu do celów ust. 1, jeżeli modyfikację uznaje się za znaczącą zgodnie z odpowiednimi przepisami unijnymi lub krajowymi dotyczącymi bezpieczeństwa produktów i przeprowadza się ją poza kontrolą pierwotnego producenta.
5. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku gdy nie można zidentyfikować producenta, o którym mowa w ust. 1, lub – w przypadku gdy producent ma siedzibę poza Unią – jeżeli nie można zidentyfikować podmiotu gospodarczego, o którym mowa w ust. 2 lub 3, do odpowiedzialności mógł zostać pociągnięty każdy dystrybutor produktu, o ile:
  - a) osoba występująca z roszczeniem zwróci się do tego dystrybutora z wnioskiem o wskazanie podmiotu gospodarczego lub osoby, która dostarczyła dystrybutorowi produkt oraz
  - b) dystrybutor nie wskaże podmiotu gospodarczego lub osoby, która dostarczyła mu produkt, w terminie jednego miesiąca od otrzymania tego wniosku.
6. Ust. 5 ma również zastosowanie do wszelkich dostawców platformy internetowej, która umożliwia konsumentom zawieranie umów na odległość z przedsiębiorcami i nie jest producentem, importerem, ani dystrybutorem, o ile spełnione są warunki określone w art. 6 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE).../... w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych (akt o usługach cyfrowych).⁺

⁺ Urząd Publikacji: Proszę wstawić w tekście numer dyrektywy zawartej w dokumencie PE-CONS 30/22 (2020/0361(COD)), a w przypisie umieścić numer, datę, tytuł i odniesienie do Dz.U. dotyczące tej dyrektywy.

Artykuł 8

Ujawnianie dowodów

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby sądy krajowe były uprawnione, na wniosek osoby poszkodowanej domagającej się odszkodowania za szkodę spowodowaną przez produkt wadliwy („osoba występująca z roszczeniem”), która przedstawiła fakty i dowody wystarczające do uzasadnienia wiarygodności roszczenia o odszkodowanie, do nakazania pozwanemu ujawnienia odpowiednich dowodów, którymi dysponuje.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby sądy krajowe ograniczały ujawnianie dowodów do tego, co jest konieczne i proporcjonalne do uzasadnienia roszczenia, o którym mowa w ust. 1.
3. Przy ustalaniu, czy ujawnienie jest proporcjonalne, sądy krajowe uwzględniają uzasadnione interesy wszystkich stron, w tym zainteresowanych osób trzecich, w szczególności w odniesieniu do ochrony informacji poufnych i tajemnic przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 2 pkt 1 dyrektywy (UE) 2016/943.
4. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku, gdy pozwanemu nakazano ujawnienie informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa lub domniemaną tajemnicę przedsiębiorstwa, sądy krajowe były uprawnione, na należycie uzasadniony wniosek strony lub z własnej inicjatywy, do zastosowania szczególnych środków niezbędnych do ochrony poufności tych informacji, gdy są one wykorzystywane lub wzmiankowane w toku postępowania sądowego.

Artykuł 9

Ciężar dowodu

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby osoba występująca z roszczeniem była zobowiązana do udowodnienia wadliwości produktu, poniesionej szkody oraz związku przyczynowego między wadliwością a szkodą.
2. Wadliwości produktu domniemywa się, jeżeli spełniony jest którykolwiek z następujących warunków:
  - a) pozwany nie dopełnił obowiązku ujawnienia istotnych dowodów, którymi dysponuje, zgodnie z art. 8 ust. 1;
  - b) osoba występująca z roszczeniem stwierdzi, że produkt nie spełnia obowiązkowych wymogów bezpieczeństwa określonych w prawie Unii lub prawie krajowym, które mają na celu ochronę przed ryzykiem wystąpienia szkody; lub
  - c) osoba występująca z roszczeniem stwierdzi, że szkoda została spowodowana oczywistym nieprawidłowym działaniem produktu podczas normalnego używania lub w zwykłych okolicznościach.
3. Związku przyczynowego pomiędzy wadliwością produktu a szkodą domniemywa się w przypadku stwierdzenia, że produkt jest wadliwy, a spowodowana przezeń szkoda zazwyczaj współwystępuje z daną wadą.
4. W przypadku gdy sąd krajowy uzna, że osoba występująca z roszczeniem napotyka nadmierne trudności, ze względu na złożoność techniczną lub naukową, w udowodnieniu wadliwości produktu lub związku przyczynowego pomiędzy jego wadliwością a szkodą, bądź z obu tych względów, wadliwości produktu lub związku

przyczynowego między jego wadliwością a szkodą, bądź obu tych stanów, domniemywa się, o ile osoba występująca z roszczeniem wykazała na podstawie wystarczająco odpowiednich dowodów, że:

- a) produkt przyczynił się do powstania szkody oraz
- b) istnieje prawdopodobieństwo, że produkt był wadliwy lub że jego wadliwość stanowi prawdopodobną przyczynę szkody, bądź że zachodzą obie te sytuacje.

Pozwany ma prawo zakwestionować istnienie nadmiernych trudności lub prawdopodobieństwo, o których mowa w akapicie pierwszym.

5. Pozwany ma prawo do obalenia wszelkich domniemań, o których mowa w ust. 2, 3 i 4.

Artykuł 10

Zwolnienie z odpowiedzialności

1. Podmiot gospodarczy, o którym mowa w art. 7, nie ponosi odpowiedzialności za szkodę spowodowaną przez produkt wadliwy, jeżeli udowodni którąkolwiek z poniższych sytuacji:
  - a) w przypadku producenta lub importera – że nie wprowadził produktu do obrotu ani nie oddał go do użytku;
  - b) w przypadku dystrybutora – że nie udostępnił produktu na rynku;
  - c) że jest prawdopodobne, iż wadliwość, która spowodowała szkodę, nie występowała w momencie wprowadzenia produktu do obrotu, oddania do użytku lub, w odniesieniu do dystrybutora, udostępnienia na rynku, lub że wadliwość ta powstała po tym momencie;
  - d) że wadliwość wynika z zapewnienia zgodności produktu z bezwzględnie wiążącymi przepisami wydanymi przez organy publiczne;
  - e) w przypadku producenta – że obiektywny stan wiedzy naukowej i technicznej w momencie wprowadzenia produktu do obrotu, oddania do użytku lub w okresie, w którym produkt pozostawał pod kontrolą producenta, nie pozwalał na wykrycie wadliwości;
  - f) w przypadku producenta wadliwej części składowej, o którym mowa w art. 7 ust. 1 akapit drugi – że wadliwość produktu wynika z projektu produktu, z którym część składowa została zintegrowana, lub z instrukcji otrzymanych od producenta tego produktu przez producenta tej części składowej; lub
  - g) w przypadku osoby dokonującej modyfikacji produktu, o której to osobie mowa w art. 7 ust. 4 – że wadliwość, która spowodowała szkodę, dotyczy części produktu, na którą modyfikacja nie miała wpływu.
2. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 lit. c) podmiot gospodarczy nie jest zwolniony z odpowiedzialności, jeżeli wadliwość produktu wynika z któregokolwiek z poniższych elementów, pod warunkiem że pozostaje on pod kontrolą producenta:
  - a) powiązanej usługi;
  - b) oprogramowania, w tym aktualizacji lub modernizacji oprogramowania; lub
  - c) braku aktualizacji lub modernizacji oprogramowania niezbędnych do utrzymania bezpieczeństwa.

ROZDZIAŁ III

Przepisy ogólne dotyczące odpowiedzialności

Artykuł 11

Odpowiedzialność wielu podmiotów gospodarczych

Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku, gdy za tę samą szkodę odpowiedzialne są zgodnie z niniejszą dyrektywą co najmniej dwa podmioty gospodarcze, podmioty te mogły zostać pociągnięte do odpowiedzialności solidarnej.

Artykuł 12

Zmniejszenie odpowiedzialności

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby odpowiedzialność podmiotu gospodarczego nie była zmniejszona, jeżeli szkoda jest spowodowana zarówno wadliwością produktu, jak i działaniem lub zaniechaniem osoby trzeciej.
2. Odpowiedzialność podmiotu gospodarczego może zostać zmniejszona lub odrzucona, gdy szkoda jest spowodowana zarówno wadliwością produktu, jak i winą osoby poszkodowanej lub innej osoby, za którą osoba poszkodowana jest odpowiedzialna.

Artykuł 13

Wyłączenie lub ograniczenie odpowiedzialności

Państwa członkowskie zapewniają, aby odpowiedzialność podmiotu gospodarczego na mocy niniejszej dyrektywy w stosunku do osoby poszkodowanej nie była ograniczona ani wyłączona na mocy postanowień umownych lub prawa krajowego.

Artykuł 14

Terminy przedawnienia

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby do wszczęcia postępowania o odszkodowanie za szkody objęte zakresem stosowania niniejszej dyrektywy miał zastosowanie trzyletni termin przedawnienia. Okres przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym osoba poszkodowana dowiedziała się lub mogła się dowiedzieć o wszystkich poniższych elementach:
  - a) szkodzie;
  - b) wadliwości;
  - c) tożsamości odpowiedniego podmiotu gospodarczego, który może zostać pociągnięty do odpowiedzialności za szkodę zgodnie z art. 7.

Niniejsza dyrektywa nie ma wpływu na przepisy państw członkowskich regulujące zawieszenie lub przerwanie biegu przedawnienia, o którym mowa w akapicie pierwszym.

2. Państwa członkowskie zapewniają wygaśnięcie praw przyznanych osobie poszkodowanej zgodnie z przepisami niniejszej dyrektywy po upływie okresu przedawnienia wynoszącego 10 lat od daty wprowadzenia do obrotu, oddania do użytku lub poddania znaczącej modyfikacji faktycznego produktu wadliwego, który spowodował szkodę, zgodnie z art. 7 ust. 4, chyba że w międzyczasie osoba występująca z roszczeniem wszczęła postępowanie przed sądem krajowym przeciwko podmiotowi gospodarczemu, który może zostać pociągnięty do odpowiedzialności zgodnie z art. 7.
3. W drodze wyjątku od ust. 2, w przypadku gdy osoba poszkodowana nie była w stanie wszcząć postępowania w terminie 10 lat z powodu opóźnionego wystąpienia uszkodzeń ciała, prawa przyznane osobie poszkodowanej zgodnie z przepisami niniejszej dyrektywy wygasają po upływie 15-letniego terminu przedawnienia.

ROZDZIAŁ IV

Przepisy końcowe

Artykuł 15

Przejrzystość

1. Państwa członkowskie publikują, w łatwo dostępnym formacie elektronicznym, wszelkie wyroki kończące postępowanie wydane przez ich sądy krajowe w związku z postępowaniami wszczętymi na mocy niniejszej dyrektywy, a także inne stosowne wyroki tego rodzaju w sprawach dotyczących odpowiedzialności za produkt. Publikacji dokonuje się niezwłocznie po zakomunikowaniu stronom pełnego pisemnego wyroku.
2. Komisja może utworzyć i prowadzić publicznie dostępną bazę danych zawierającą wyroki, o których mowa w ust. 1.

Artykuł 16

Przegląd

W terminie do dnia [Urząd Publikacji: proszę wstawić datę: 6 lat od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy] r., a następnie co 5 lat, Komisja dokonuje przeglądu niniejszej dyrektywy i przedkłada sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu.

Artykuł 17

Uchylenie i przepis przejściowy

1. Dyrektywa 85/374/EWG traci moc ze skutkiem od dnia [Urząd Publikacji: proszę wstawić datę: 12 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy] r. Dyrektywę tę stosuje się jednak nadal w odniesieniu do produktów wprowadzonych do obrotu lub oddanych do użytku przed tą datą.

2. Odesłania do dyrektywy 85/374/EWG są traktowane jako odesłania do niniejszej dyrektywy i odczytywane zgodnie z tabelą korelacji zawartą w załączniku do niniejszej dyrektywy.

Artykuł 18

Transpozycja

1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy w terminie do dnia [Urząd Publikacji: proszę wstawić datę: 12 miesięcy po wejściu w życie niniejszej dyrektywy] r. Niezwłocznie przekazują Komisji tekst tych przepisów.

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez państwa członkowskie.

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji tekst podstawowych przepisów prawa krajowego przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 19

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 20

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodnicząca

W imieniu Rady
Przewodniczący